

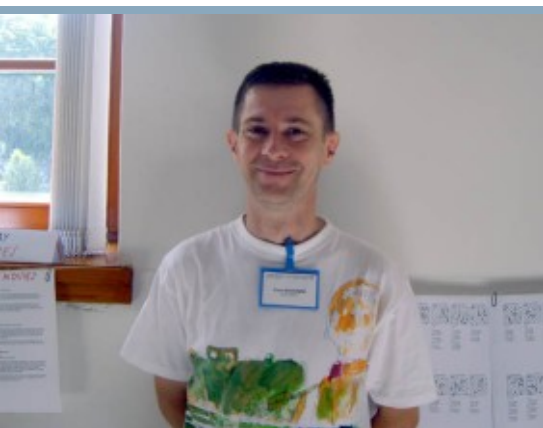
INTERNATIONAL CHESS COMPOSITION FESTIVAL

MARIANKA JULY 30 - AUGUST 2, 2009

OBSAH / CONTENT

Príhovor	3	Preface
Zoznam účastníkov	4	List of participants
Prednášky	5	Lectures
Riešiteľská súťaž	64	Solving competition
Skladateľske súťaže	65	Composing competitions
Vypísanie turnaja Marek Kolčák JT-50	85	Marek Kolčák JT-50
Fotografie	87	Photos

The idea of organizing an international chess composition festival with both West and East participants was very old. The following facts made it possible this year: central European location, moderate prices, Euro as Slovak currency, low-cost flights within the E.U. and the summer (“holiday”) time.

The festival was held at Marianka near Bratislava in an ancient monastery from 14th century. Which was really good, as the outdoor heats were not recognized inside the building.

The original plan was to hold a three-day event, but the majority of foreign attendants used the opportunity to arrive even one day earlier. Thirty-nine participants from eight countries were present at the festival, with five (out of seven) World Champions in composition among them.

The foreigners arrived in really different ways: Reto Aschwanden cycled nearly 700 km five days from Switzerland via Italy and Austria (at the final stage he used the train, too), Torsten Linnss cycled from Prague (two and half days) and arrived just before the car driving from the same city (with Michal Dragoun, František Sabol, Ivan Skoba, Ján Dučák), the other one rented a eight-meter-long caravan car (Wieland Bruch with his wife Uta from Germany), another expedition made some 1.700 km by car (Ukrainians Vasil Dyachuk and Valery Kopyl from Poltava, Mikhail Marandyk joining them on the way), and the others, living in more distant places used aircrafts from Paris (French GM duo Michel Caillaud and Jean-Marc Loustau), Moscow (Russian solving GM duo Georgy Evseev and Andrey Selivanov) and from Singapore (James Quah, coming here not for the first time). Slovakia was represented by 23 composers (see list of participants).

The programme was rich indeed. In this bulletin you can enjoy many interesting lectures (given in five languages), results of small solving contest, of four composing tourneys and some pictures. Besides that, we had a lot of cakes and wine each evening, walking trip to the castle ruin on Saturday, every-midnight movie, results of other events (e.g. five winners of the Riphey trophy were honoured there), book-selling desk, everyday common photo, of course joint composing, long debates and also some singing in the night, but first of all unofficial and very kind-hearted atmosphere.

Complete photo-gallery can be found at <http://www.goja.sk>

Peter Gvozdják

ZOZNAM ÚČASTÍKOV / LIST OF PARTICIPANTS

Reto ASCHWANDEN (SUI)	Peter GVOZDJÁK (SVK)	Mikhail MARANDYUK (UKR)
Juraj BRABEC (SVK)	Jozef HAVRAN (SVK)	Oto MIHALČO (SVK)
Wieland BRUCH (GER)	Michal HLINKA (SVK)	Karol MLYNKA (SVK)
Uta BRUCH (GER)	Ivan JAROLÍN (SVK)	Bohumil MORAVČÍK (SVK)
Michel CAILLAUD (FRA)	Marek KOLČÁK (SVK)	Ladislav PACKA (SVK)
Marián ČERVENKA (SVK)	Valery KOPYL (UKR)	James QUAH (SGP)
Michal DRAGOUN (CZE)	Marián KRIŽOVENSKÝ (SVK)	Oliver RALÍK (SVK)
Ján DUČÁK (CZE)	Zoltán LABAI (SVK)	František SABOL (CZE)
Vasil DYACHUK (UKR)	Ľudovít LAČNÝ (SVK)	Andrey SELIVANOV (RUS)
Georgy EVSEEV (RUS)	Ľudo LEHEN (SVK)	Ivan SKOBA (CZE)
Bedrich FORMÁNEK (SVK)	Torsten LINSS (GER)	Štefan SOVÍK (SVK)
Ivan GARAJ (SVK)	Juraj LÖRINC (SVK)	Ľubomír ŠIRÁŇ (SVK)
Ján GOLHA (SVK)	Jean-Marc LOUSTAU (FRA)	Ján VALUŠKA (SVK)

Number of participants 39 from 8 countries:

Czech Republic (4)

France (2)

Germany (3)

Russia (2)

Singapore (1)

Slovakia (23)

Switzerland (1)

Ukraine (3)

PREDNÁŠKY / LECTURES

Počas dvoch dní odznelo v Marianke viacero prednášok dohromady v piatich rečiach: v angličtine, nemčine, ruštine, češtine a samozrejme slovenčine. V tejto časti bulletinu je sústredený hlavný obsah tých z nich, ktoré nám ich autori dali k dispozícii. Buď iba v podobe diagramov a riešení, ale zväčša aj ako súvislý text.

Meno	Prednáška	Prítomná
Michal Dragoun	Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá	áno
James Quah	Sequence Non-Reversal with En Passant or Castling	áno
Juraj Lörint	Aktuálne exo turnaje	áno
Michail Maranduk	Перемена функции хода в трехходовке при реализации двухходовых тем	áno
Ladislav Packa	Duály v pomocnom mate	áno
Peter Gvozdjak	Sedem - to je výzva	áno
Reto Aschwanden	Fairy or SPG?	-
Andrej Selivanov	Postupné batérie	áno
Michel Caillaud	Exclusive Premiere: First Prizes in M. Caillaud-50 Jubilee Tourney	-
Ľudovít Lačný	O jednej dvojťažkovej schéme	áno
Georgij Jevsejev	Some thoughts about judging of fairy problems	áno
Bedrich Formánek Oto Mihalčo Michal Hlinka	„Môj problém“	áno
Wieland Bruch	Nur drei Halbzüge im Zweizüger - auf Dauer zu wenig?	áno
František Sabol	Král v Mars Circe	áno

Michal Dragoun: JAK SE DO LESA VOLÁ, TAK SE Z LESA OZÝVÁ

ANALOGIE MEZI HROU BÍLÉHO A ČERNÉHO

VE DVOJTAHOVÉM POMOCNÉM MATU

Pro zpracování opakování stejného motivu nebo tématu v delších pomocných matech vyvolala pozornost skladatelů 7. WCCT, kde však bylo předepsané téma oddělení pomocných matů omezeno na vzájemný vztah dvojice kamenů. I bez toho se však realizace stejného manévru, jednou ve hře bílého, podruhé ve hře černého v delších pomocných matech v posledním přibližně desetiletí objevuje častěji: v oblasti třítahových pomocníků se jí poměrně intenzivně věnoval Christopher Jones, v delších skladbách lze mimo jiné jmenovat problémy Unto Heinonena nebo Marka Ylijokiho. U delších pomocných matů je počet skladatelů, kteří do dané oblasti zabrousili, větší, na druhé straně žádný se jí nevěnoval příliš důsledně (alespoň pokud vím).

Nicméně i v oblasti dvojtahových pomocných matů – přes omezení, dané jejich délkou, nebo spíše krátkostí – se taková zpracování objevila a určitě ani v budoucnu nevymizí, zejména při obvyklých stížnostech na vyčerpání této oblasti. Další příklady jsou z velké části vybrány ze dvou soutěží, které měly tento námět přímo ve svém vypsání: bylo jimi pomocníkové oddělení G 2. turnaje FIDE ve skladbě v letech 1967-1970 a bleskový turnaj vypsáný na kongresu skladebního šachu v Pule 2000. První soutěž je však, pokud jde o kvalitu příspěvků, poplatná době svého vzniku a ve výsledku se dost často objevují problémy, které by dnes neobstály, zejména pokud jde o využití bílého materiálu, některé skladby pak byly vyloučeny i kvůli nekorektnosti. To se bohužel týká i druhého turnaje, kde bylo ve své době anachronicky zakázáno použití počítačů pro prověření korektnosti, a tak rozhodčí musel konstatovat, že řada ambiciózních myšlenek se kvůli vedlejším řešením do výsledku nedostala. Opravy jsou buď porůznu roztroušeny po řadě periodik, nebo jim tvůrci už nevěnovali další pozornost, vždyť šlo o směr, který ve skladbě pomocných matů nebyl a není preferovaný.

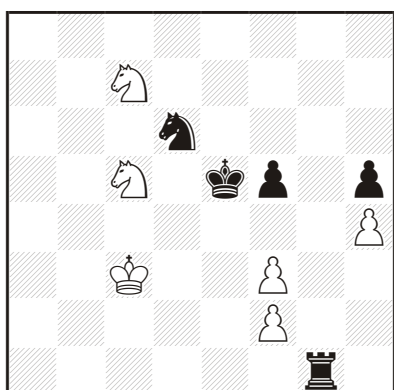
Výběr začínáme námětem, který byl použit ve více skladbách: v jednom řešení vidíme tempo bílého, v druhém tempo černého. Skladba MD001 je však výjimečná jednak ekonomií, jednak zapojením pokusů, kde vždy recipročně tempo černému resp. bílému schází.

Chris Feather

I. cena

Orbit 2004/1

MD001

h#2   2.1.1.1   (6+5)

1.Vg6 ?? 2.Vf6 Jd3#
1.Vg3 f:g3 2.?? Jd7#
1.Vg5 h:g5 2.h4 Jd3#
1.Vg4 Kd3 2.Vf4 Jd7#

Analogická konstelace dvou baterií střelec-věž vede v MD002 k šachu, dvojkroku pěšce a braní mimochodem – zpracování manévru, vyžadujícího tři půltahy, je v pomocníku druhým tahem relativně řídké, pro braní mimochodem je to pak podle mých znalostí jediná skladba, která se obejde bez dvojníku.

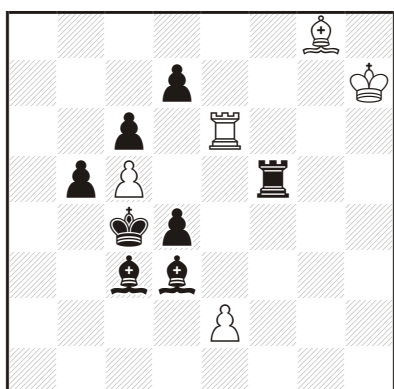
Alexander Hildebrand &
Bertil Gedda

15. miesto

II. medzištátna súťaž družstiev

C 30.11.1967

MD002

h#2   2.1.1.1   (5+8)

1.V:c5+ e4 2.d:e3 e.p.+ Ve4#
1.Sb4 V:c6+ 2.d5 c:d6 e.p.#

Problém MD003 realizuje se slušnou ekonomikí materiálu bílý a černý bristolský manévr – neúčinnost bílé věže v prvním řešení je zde dána námětem.

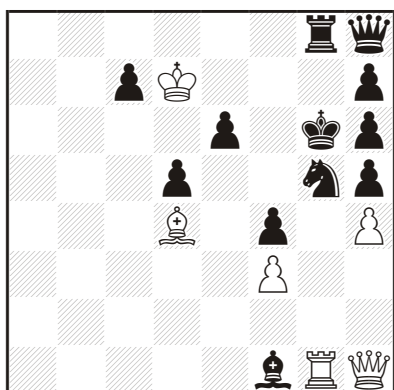
Raffi Ruppin

5. miesto

II. medzištátna súťaž družstiev

C 30.11.1967

MD003

h#2   2.1.1.1   (6+12)

1.Va8 Dh3 2.Db8 D:e6#

1.Sg2 Va1 2.Jf7 Db1#

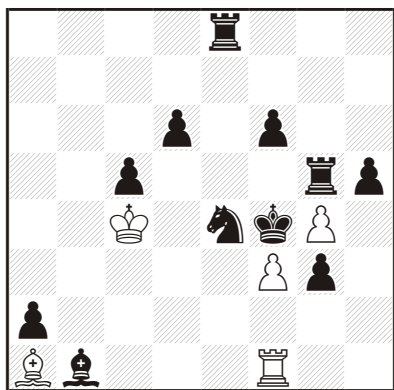
Skladba MD004 zvíťazila ve zmiňovaném skladatelském turnaji v Pule. Kromě analogie v obětech střelců, které umožňují tahy obou králů, mají obě řešení i „klasickou“ analogii, spočívající v blokování královského pole černým a dvou matech tahy bílého pěšce.

Wladyslaw Rosolak &
Waldemar Tura

1. miesto

Pula 2000

MD004

h#2   2.1.1.1   (5+11)

1.Ve6 Se5+ 2.K:e5 f4#

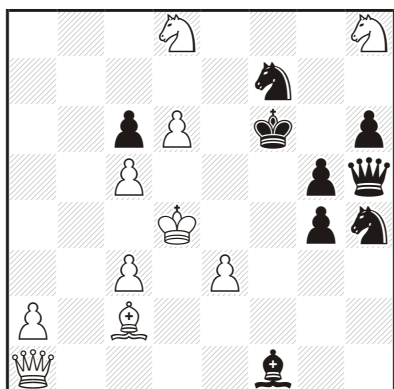
1.Sd3+ K:d3 2.h:g4 f:e4#

Konečně skladba MD005 opět rozšiřuje analogický manévr na tři půltahy a ukazuje (poprvé v bezdvojníkové formě ?) téma Zajic za bílého i černého.

Wilfried Neef
Problem-Forum 2009

MD005

h#2   2.1.1.1   (10+9)

1.Jf5+ S:f5 2.K:f5 D:f1#

1.J:h8 c4 2.S:c4 K:c4#

No, a výhled do budoucna? Samozřejmě je to pomocný mat budoucnosti se dvěma páry řešení, z nichž oba budou zpracovávat stejnou myšlenku, jeden za bílého, druhý za černého 😊 (možná už takový existuje, zejména např. u bristolského manévru bych si to dokázal dobře představit, i když nejspíš bez stoprocentní ekonomie bílého materiálu).

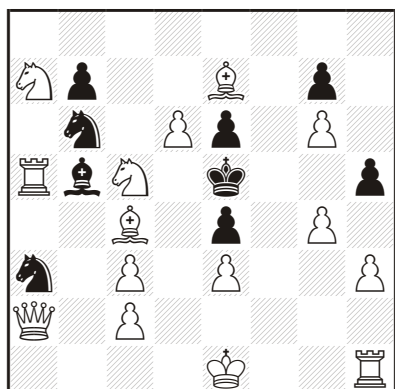
James Quah: SEQUENCE NON-REVERSAL WITH EN PASSANT OR CASTLING

Sequences of moves in different phases of chess problems are usually reversible by nature, so examples of illegal reversal are of interest. To be truthful, they would be interesting if they had some subtle motivation rather than functioned for some boring obvious reason. Many problems have been composed to achieve letter themes with the anti-reversal tolerated as a technical necessity rather than being the main feature of the problem. We shall be concerned instead with a sequence of two moves that looks like it can be reversed, but with a close examination of the rules it turns out that it cannot.

A special rule is needed for our sequences not to reverse, and there are some fairy rules that provide it, but we will not consider these. Orthodox chess has two special rules - en passant and castling - and we shall see in the following six problems that these are far preferable to devices like captures, line-closures, or twinning. (The by-play is given in the solution but not the commentary.)

Branislav Djurašević
Mat 1988

JQ001

#3

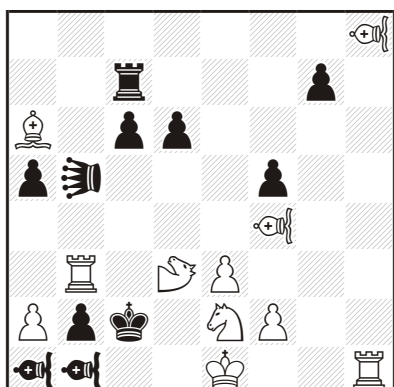
(15+9)

The rule that the king may not castle through check is used in problems JQ001 to JQ003 to enable the key/threat non-reversal 1. 0-0A (2. B) but 1. B (2. 0-0?A illegal castling through check) as part of the Djurasevic theme.

Problem JQ001 is the first ever Djurasevic castling problem, and as it is orthodox it needs three moves. In the try 1. Bxe6?B, white would like to threaten 2. 0-0A (not 2. Rf1? because of 2...Sxc2+) but he cannot as the rules forbid castling through check. Instead, the threat is 2.Sd7+C Sxd7 3. Qd5. Black defends with 1...bSc4 and white can now safely play 2. 0-0A and 3.Rf5. But 1...aSc4! refutes the try. The key is 1. 0-0!A

Janez Nastran
StrateGems 1999

JQ002

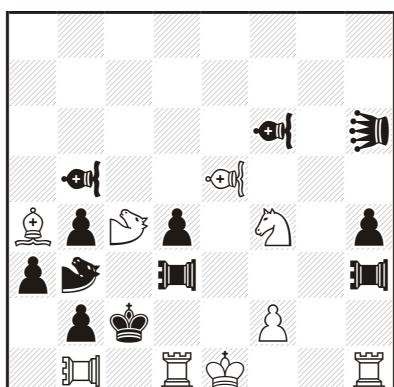

#2 = ruža (11+11)
 = vao
 = leo

James Quah
originál

venované Janezovi Nastranovi

JQ003

#2 = leo (9+12)
 = kvintesencia *)
 = vao
 = pao

threatening 2. Bxe6B 3. Rf5. The defence 1...b5xc4 prevents this by capturing the bishop but allows 2. Sd7+C Kd5 3. Rd1.

With suitable fairy units, JQ002 shows the theme in two moves. The white rook moves to g6 to set up a battery which the white king fires when he castles (to keep d1 guarded). If white plays 1. 0-0?A he threatens 2. ROg6B. Black blocks this move with 1...Le5 but as this opens the line a6-d3, white plays 2. Rxb2C. The refutation is 1...Lxe2! The key and threat do not reverse as after 1. ROg6!B the black leo guards f1 so 0-0A is illegal, but as d3 is guarded, 2. Rxb2C is threatened. With 1...Le5, black closes the line from h8-b2 but unguards f1 to allow 2. 0-0A.

Inspired by problem B and having come across the quintessence (a zig-zag nightrider), I felt it would be worth having another example of such a rare idea, and C was the result. 1. 0-0?A threatens 2. QNf3B (via d2). The defence 1...Pd2 blocks this move but unguards b3 so 2. Bxb3C follows. But 1...dPg3! refutes. 1. QNf3!B does not threaten 2. 0-0A because of Vc5, but by closing h3-b3, it threatens 2. Bxb3C. Black's defence 1...Pd2 opens h3-b3 but closes b5-f1, so 2. 0-0A follows.

We now move on to the en passant rule: an en passant capture must take place on the move immediately after the double step. Problems JQ004, JQ005 and JQ007 show some of the possibilities of a potential en passant defence preventing sequence reversal.

Orthodox chess requires three moves to show the Djurasevic theme with virtual en passant.

In JQ004 the white rook wants to move to h2 and the f-pawn to f4. After 1. f4?A white threatens 2. Rh3B because black cannot play 2...exf4 e.p., followed by 3. Rh2. Black blocks the rook by playing 1...e3 and white responds with 2. axb5C (3. Sc3) Sxb2 3. Rxe3. Of course 1...exf4 e.p. is

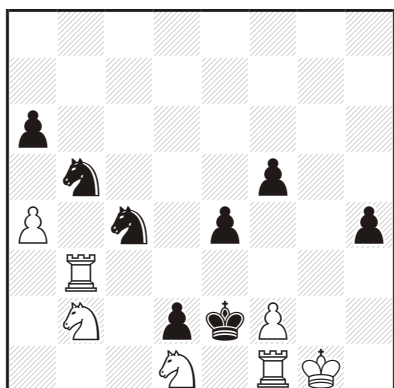
*) kvintesencia - líniový kameň s jednotkovým ťahom jazdca, ktorý po každom kroku mení smer o 90 stupňov striedavo. Napr. kvintesencia a1 môže ťahať po línii a1-c2-b4-d5-c7-e8

Janez Nastran

IV. cena

The Problemist 2003

JQ004

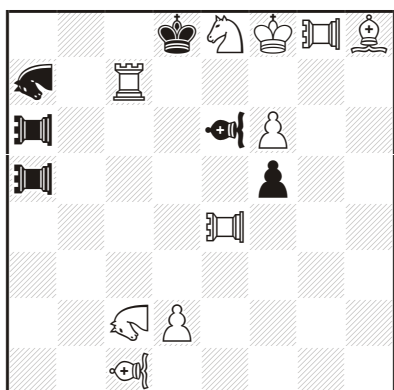
#3

(7+8)

James Quah

The Problemist 2008

JQ005

#2 ♘♙ = ružový lion (10+6)

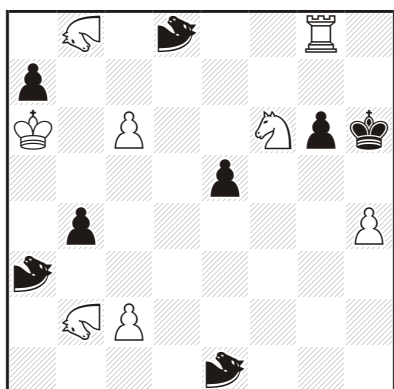
♜♝ = strelcový lion

♞♟ = vežový lion

James Quah

originál

JQ007

#2 ♘♙ = ružový lion (8+8)

♞♟ = tátošový lion

possible, but it does not defeat the try since white responds with 2. bRxf3 (3. R3f2) Sxb2 3. Re3. It is 1...Sc3! which refutes. The key is 1. Rh3!B threatening 2. axb5C (3. Sc3) as d3 is guarded from h3. With 1...e3, black threatens 2...exf2+. White plays 2. f4A, which is safe from capture, and 3. Rh2. Black could defend further with 2...Sxb2 in which case 3. Rxe3 is needed, thus ruling out 2. f3?

In JQ005, the Djurasevic pattern is extended with a second defence and a transferred mate D. The thematic anti-battery has the rose-lion on h4 and the pawn on d4. After 1. d4?B white blocks 2.RNh4?A but closes a7-g7 and threatens 2. Kg7C. Any move by f5 will open both c2-h4 and a7-g7, and close a5-g5. White then chooses the mate that the arrival square of this pawn allows: 1...f4a 2. BLg5D (2. RNh4+? f3!), 1...fxe4b 2. RNh4A exd4 e.p.? But 1...RLg5! refutes. With the key 1. RNh4!B, white threatens 2. d4A. Black's defences close a7-g7 and a5-g5, and defeat the threat for different reasons. White then exploits one of the weaknesses. 1...f4a 2. Kg7C, 1...fxe4b 2. BLg5D (2. d4? exd4 e.p.!).

Finally, JQ007 shows the Kiss theme whose en passant non-reversal effect is a variant of that of E. The third thematic mate C requires both the line from b8-g6 to be open (which will happen after 1...e4a or 1...b3b) and a3-g6 to be closed. In the try 1. c4?A waiting, we have 1...e4a 2. RNh2B which mates over c4 (e.p. capture not allowed), and 1...b3b 2. Rxc6C. Not surprisingly, the refutation is 1...bxc4 e.p.! After 1. RNh2!B waiting, we have 1...e4a 2. Rxc6C (not 2. c4?+ bxc4 e.p.) and 1...b3b 2. c4A (no e.p. capture).

These problems illustrate how the castling and en passant rules can be used to produce move sequences that look like they can physically be reversed, but, due to some special rule, this does not happen. I hope to have shown that cyclic themes like Djurasevic and Kiss become exciting when these mechanisms are exploited in them.

Juraj Lörinc: AKTUÁLNE EXOTURNAJE

Rovnako ako minulý rok som si pripravil zoznam zaujímavých vypísaných tematických turnajov v oblasti exošachu. Týmto výberom chcem možno trochu motivovať slovenských autorov k účasti na turnajoch, ktoré by si ináč nevšimli, ale najmä demonštrovať tie exoprvky, ktoré práve majú vo svete zelenú. Pokiaľ by niekto mal záujem o ďalšie detaily nejakého turnaja, nech sa páči.

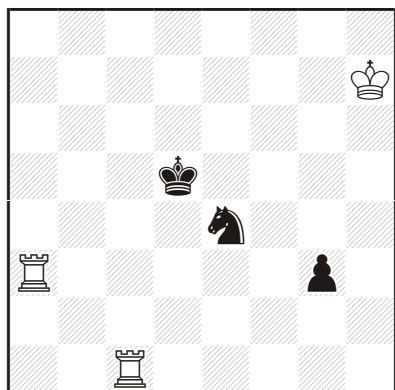
Liga Problemista 2009 3rd Round C 20.8.2009

ser-h#n s aktívnou dynamickou väzbou čiernych kameňov, t.j. aspoň jeden musí potiahnuť do väzby, rôzne prvé ťahy (rozhodovať budú užívatelia Mat Plus site). Adresa: online forma na <http://www.matplus.net>.

JL001 – Elegantne konštruovaná miniatúrka s matmi v protiľahlých rohoch.

Dieter Müller &
Michael Schlosser
4. čestné uznanie
37. TT feenschach 1978

JL001

ser-h#8 2.1.1... (3+3)

1.g2 2.g1S 3.Sa7 4.Jc5 7.Ka8 8.Jb7 Vc8#

1.Jc3 4.Kg2 5.Je2 6.Jg1 7.Kh1 8.g2 Vh3#

Kjell Widlert 60 JT C 1.9.2009

Pre exo-#n (n ľubovoľné) s neutrálnymi kameňmi, môžu byť ľubovoľné iné exoprvky (Kjell Widlert). Adresa: Indrek Aunver, Ymergatan 6A, SE-75325 Uppsala, Sweden, indrek.aunver@springaren.se.

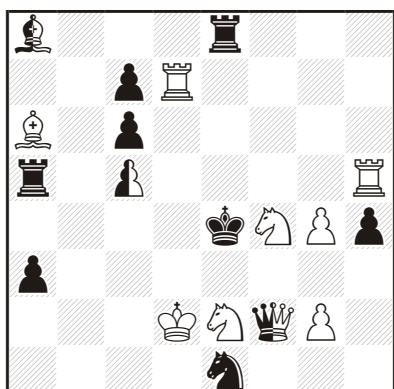
JL002 – Predĺžená obrana neutrálnej dámy graduje od ľubovoľného ťahu až do 4. stupňa.

Ivo Tominić

I. cena

Mat 1981

JL002

#2

(8+8+3)

1.**Jh3!** hr. 2.J:f2#
 1...nD~ 2.Jc3#
 1...nDg3! 2.Jg5#
 1...nDf6!! 2.nD:c6#
 1...nD:c5!!! 2.Vd4#
 (1...Vf8 2.Ve7#
 1...J:g2,Jd3 2.S(:)d3#
 1...Jf3+ 2.g:f3#)

61st TT Danish Chess Problem Society C 31.10.2009

Pre úlohy v mriežkovom šachu s kolobehom, ktorý obíde nejakú plochu, t.j. nie na tej istej línii (Dinu-loan Nicula). Adr: Leif Schmidt, Raadmand Billesvej 25, DK-2620 Roedovre, Denmark, leif.c.schmidt@hotmail.com.

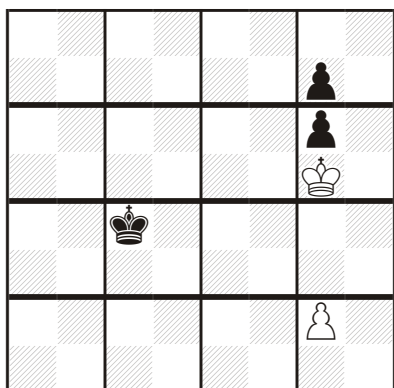
JL003 – Kolobeh bieleho kráľa a štandardná záverečná mriežková pozícia s kráľmi vedľa seba.

Kjell Widlert

Pochvalná zmienka

R. Queck 80 JT 1990

JL003

h#9

Mriežková
šachovnica

(2+3)

1.Kb3 Kf4 2.Kc2 Ke5 3.Kd3 Kd6 4.Ke4 Ke6 5.Kf5 Kf7 6.Kg5 K:g6
 7.Kh4 Kf5 8.Kh5 Kg5 9.g6 g4#

26. TT CCM C 11.11.2009

Rôzne Circe úlohy bez braní. Adresa: juraj.lorinc@bigfoot.com.

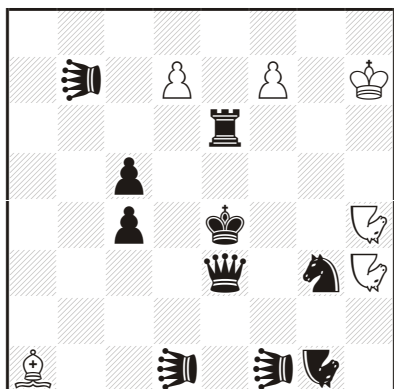
JL004 – Prvé ťahy čierneho odväzujú pešiakov blokovaním h1, premeny na liona umožňujú vstup čK pod Th3.

Juraj Lörinc

1.-2. čestné uznanie

StrateGems 10 JT C 1.11.2007

JL004

a) 1.Llfh1 f8LI 2.Kf4 Llb4#

b) 1.Lldh1 d8LI 2.Kd5 Lla8#

h#2 b) ♞g1→b8 (6+10)

Anticirce typ Cheylan

♞♞ = tátoš

♞ = lion

28. TT Problem-Echo C 31.12.2009

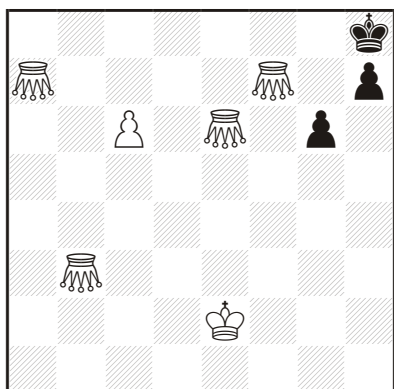
ser-h#n* s jedným alebo dvomi typmi exofigur: cvrček, tátoš, equihopper, kobylka. Aspoň jedna premena na exokameň. Viac riešení ok, dvojník ok, ak má každá pozícia zdanlivú hru. (Michael Barth). Adresa: Dieter Müller, Grenzstrasse 45A, D-09376, Oelsnitz/Erzgeb., Deutschland, muellerhaupt@aol.com.

JL005 – Opäť maty v protiláhlých rohoch šachovnice.

Unto Heinonen

StrateGems 2004

JL005

1...Ch6#

1.h5 5.h1C 6.Cb7 13.Ka1 14.Cb2 Ca2#

ser-h#14* ♞ = cvrček (6+3)

Helmut Zajic 75 MT C 31.1.2010

Pre exo h#3 s exofigúrami, ale bez exopodmienok na normálnej šachovnici (Franz Pachl). Exokamene len také, ktoré skúša Popeye alebo Alybadix. Adresa: Klaus Wenda, Rasumofskygasse 28, A-1030 Wien. E-mail: klaus.wenda@chello.at.

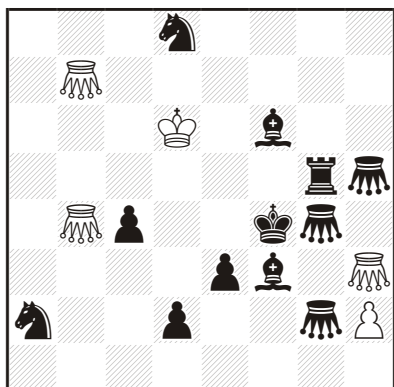
JL006 – Diagonálno-ortogonálne echo matu ponad čiernu figúru relatívne voľnú v pozícii diagramu, ale úplne zamurovanú v matovej sieti.

Juraj Lörinc

I. cena

Variant Chess 1997-98

JL006

a) 1.Df5 Cb3 2.Cg6 Ce1 3.Sg4 Ch6#

b) 1.C4e4 Ce7 2.Che2 Cf7 3.Vg4 Cf1#

h#3 b) ♖g4 (5+12)
♞♞ = cvrček

Mark A. Ridley 50 JT C 17.1.2011

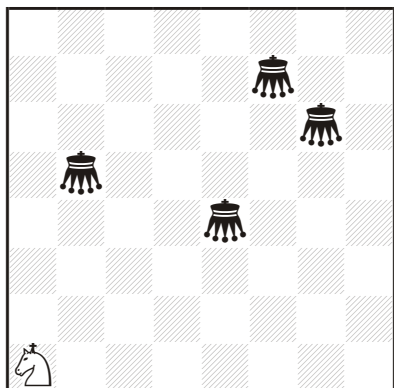
Pre ľub. problém s akýmkoľvek exokrálom alebo exopodmienkou s exo pravidlami pre kráľov (M. A. Ridley). Adresa: Eric Huber, CP 13-72, 024240 Bucharest, Romania. E-mail: hubereric@yahoo.fr.

JL007 – 5 kráľovských kameňov to dotancuje až do trojitého echa dvojpatu (5 = 3 + 2)

Juraj Lörinc

StrateGems 2006

JL007

1.kCh7 kJc2 2.kCf5 kJb4 3.kCb3 kJd5 4.kCe6+ kJf6==

1.kCh5 kJc2 2.kCd3+ kJe3 3.kCbe2 kJg4 4.kCf3+ kJe3==

1.kCd3 kJb3 2.kCe2 kJd4+ 3.kC2c4 kJe6 4.kCd5+ kJd4==

h==4 3.1.1... (1+4)
Rex Multiplex
♞ = kráľovský kameň
♞ = cvrček

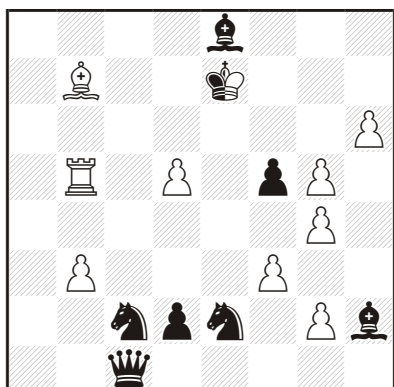
JL010 – Počas prednášky padla otázka, či existuje aj neutrálny kráľ. Mal som naporúdzi úlohu, v ktorej obe strany ťahajú tým istým kráľom zo šachu do šachu, takže sa postupne prevtelí do mnohých rôzne ťahajúcich kameňov.

Michel Caillaud & Denis Blondel

II.-III. cena ex aequo

J. Zeller 75 JT 1986

JL010

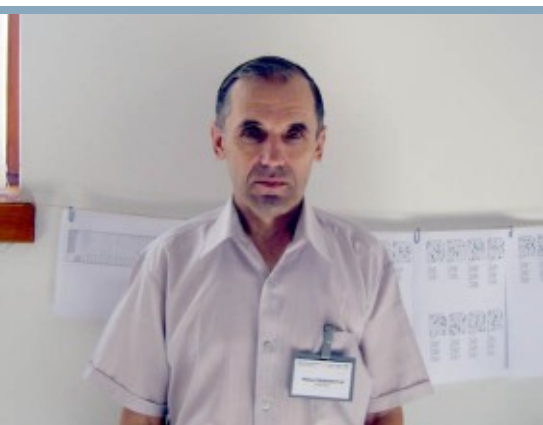

#9

(9+7+1)

neutrálny mutujúci kráľ

1.nKe6+! nKe5+ 2.nKg7+ nKg6+ 3.nK:f5+ nKf4+
4.nKe6+ nKe5+ 5.nKg7+ nKg6+ 6.nKe4+ nKe3+
7.nKc4+ nKc3+ 8.nKa4+ nKa3+ 9.nKa8#

Michail Marand'uk:
ПЕРЕМЕНА ФУНКЦИИ ХОДА
В ТРЕХХОДОВКЕ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ
ДВУХХОДОВЫХ ТЕМ

В 50-х годах прошлого столетия появились предложения соединить в вариантах трехходовки фазы двухходового механизма. Этот принцип построения трехходовых задач получил название темы Виссермана. Встречаются и другие названия, например междувариантная переменная. Тема Виссермана это реализация в идейных вариантах трехходовки содержания не менее двух фаз двухходовки на любые разновидности темы перемены игры. Такая трансформация содержания двухходовки в трехходовую форму позволяет обогатить тематическую игру интересными дополнительными мотивами. Функция одного и того же хода может меняться несколько раз, что при наличии развернутой игры в идейных фазах придает замыслу особую цельность.

Вначале, в основном использовались схемы двухходовых задач с простой переменной матов. Интересные работы в этом плане опубликовали Э.Виссерман, Л.Лошинский, В.Руденко, Л.Загоруйко и многие другие. Впоследствии были реализованы темы с циклами Лачного, Шедея, Киша, Дюрашевича, Райса, украинского, темы ле Гранд, Барнса, Руденко и другие.

В рамках мини-лекции невозможно охватить все направления работы в этой области. Остановлюсь вкратце на нескольких своих задачах, чтобы показать в каком направлении я работал.

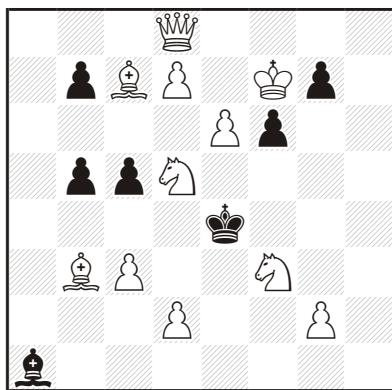
Первые три варианта ММ001 с двухходовым механизмом с тремя фазами и простой переменной матов на две защиты черных – тема Виссермана. Вторая тройка вариантов с чисто трехходовыми вариантами и тематическими вторыми ходами белых. В результате получился шестивариантный комплекс с тематическими ходами белых на всех стадиях решения.

Michail Maranduk

I. cena

M. Manolescu-60 JT 1999

MM001

#3

(11+7)

1.Jf4? **A** [2.Sc2# **C**] 1...Kf5! **b**

1.Je3? **B** [2.Sc2# **C**] 1...Kd3! **A**

1.Df8! ~ 2.D:c5 [3.Sc2# **C**] 2...Kd3 **a** 3.De3#

2...Kf5 **b** 3.J:f6#

1...S:c3 2.Dd6 [3.Sc2# **C**] 2...Kd3 **a** 3.J:c3#

2...Kf5 **b** 3.Df4#

1...b6 2.Da8 [3.Sc2# **C**] 2...Kd3 **a** 3.Jf4# **A**

2...Kf5 **b** 3.Je3# **B**

1...Kd3 **a** 2.Jf4+ **A** Ke4 3.Sc2# **C**

1...Kf5 **b** 2.Je3+ **B** Ke4 3.Sc2# **C**

1...c4 2.Sc2+ **C** K:d5 3.Dd6#

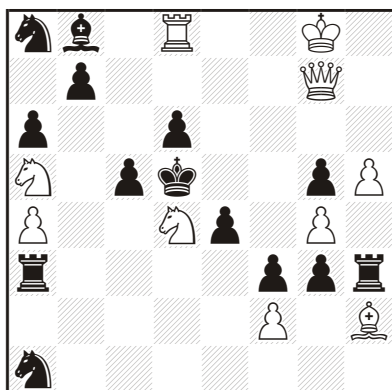
Три хода белого ферзя Df7, Dg5 и Db7 в MM002 являются тематическими. Первые три варианта с чисто трехходовыми вариантами с тематическими вторыми ходами белых. Следующие три варианта с двухходовым механизмом с циклом двойных угроз. Имеем комплекс из шести вариантов с переменной функции трех ходов белого ферзя. Есть еще очень хороший дополнительный вариант с жертвой белого ферзя и возвратом белой ладьи. Подобные "изюминки", как их называл Лошинский, весьма оживляют решение и поднимают ценность произведения.

Michail Maranduk

I. cena

Práca 2001

MM002

#3

(10+14)

1.Ve8! ~ 2.Df7+ **A** K:d4 3.Dc4#

1...V:a4 2.D:g5+ **B** K:d4 3.Dd2#

1...Vc3 2.D:b7+ **C** K:d4 3.D:e4#

1...b5 2.Jdc6 [3.Df7# **A**/D:g5# **B**]

1...g:f2 2.Je6 [3.D:g5# **B**/D:b7# **C**]

1...Jb6 2.Jf5 [3.D:b7# **C**/Df7# **A**]

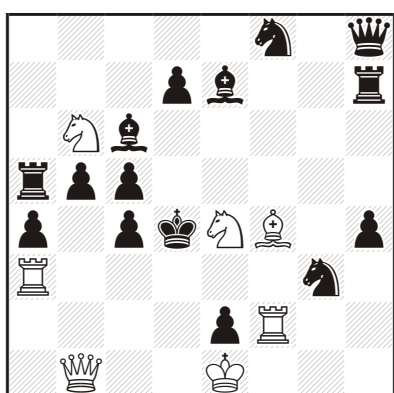
1...Jc7 2.De5+! d:e5 3.Vd8#

В первых трех вариантах MM003 двухходовый механизм темы Барнса удалось оживить дуэлью белого и черного коней и трехфазной переменной. Реализованы еще два чисто трехходовых варианта с тематическими вторыми ходами белого ферзя. Еще есть дополнительная пара вариантов с защитами тематического черного коня и вторыми ходами белых на поле e2. Хороша и позиция без белых пешек. Пример демонстрирует как с простым двухходовым механизмом удалось реализовать хорошую задачу.

Michail Marand'uk & Valerij Šavyrin

I. cena

A. Lobusov 50 JT 2002

#3

(7+15)

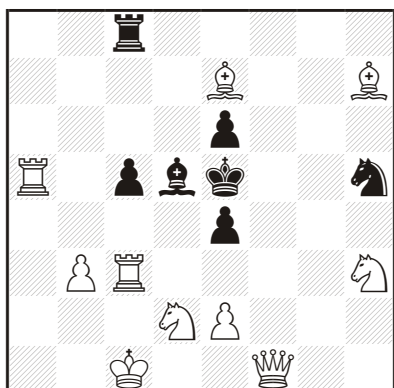
- 1.Dc2!** ~ 2.Jd2 [3.Dc3# **A**] 2...Je4 **a** 3.Jf3#
 1...Va6 2.Jc3 [3.Dd2# **B**] 2...Je4 **a** 3.J:e2#
 1...Sd8 2.Jd6 [3.Dc3# **A**/Dd2# **B**] 2...Je4 **a** 3.Jf5#
 1...Dg8 2.Dc3+ **A** K:e4 3.De5#
 1...Sd5 2.Dd2+ **B** K:e4 3.D:d5#
 1...J:e4 **a** 2.J:e2 ~ 3.De3#
 1...Jf1 2.V:e2 Je3 3.Vd2#

Вступительным ходом MM004 белый ферзь становится в засаду, создавая косвенную батарею. Первая пара вариантов с тематическими вторыми ходами жертвующих белого коня для вскрытия линии. Вторая пара с двухходовым механизмом темы ле Гранд. Пятый вариант на тематический ход черного короля с новым отскоком белого коня. Пятивариантный комплекс с игрою белой батареи и переменной функции двух ходов белого коня.

Michail Marand'uk

I. cena

64 2008

#3

(10+7)

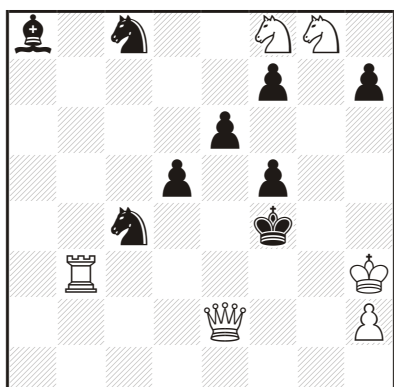
- 1.Dd1!** ~ 2.Jc4+ **A** S:c4 3.Dd6#
 1...c4 2.Jf3+ **B** e:f3 3.Ve3#
 1...Vd8 2.Va:c5 [3.Jc4# **A**] 2...Kd4 **a** 3.Jf3# **B**
 1...Vc6 2.Ve3 [3.Jf3# **B**] 2...Kd4 **a** 3.Jc4# **A**
 1...Kd4 **a** 2.J:e4+ Ke5 3.Sd6#

Иллюзорная игра MM005 с дальним блокированием и переменной на тематический ход черного короля. Первая пара вариантов с двухходовым механизмом темы ле Гранд. Далее два варианта с дальними блокированиями. В этой задаче все вторые и третьи ходы белых являются тематическими. Имеем комплекс с двумя парами чередования вторых и матующих ходов.

Michail Marand'uk

I.-III. cena

Uraškij Problemist 2006

#3

(6+9)

1...h5 2.Vf3+ Kg5 a 3.Dg2#

1.De1! ~ 2.Jf6 **C** [3.Dg3# **A**] 2...Kg5 **a** 3.Dh4# **B**

1...h5 2.Jd7 **D** [3.Dh4# **B**] 2...Kg5 **a** 3.Dg3# **A**

1...d4 2.Dg3+ **A** Ke4 3.Jf6# **C**

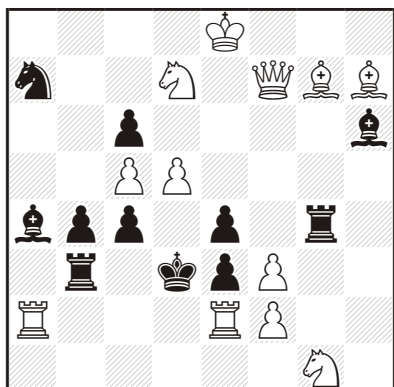
1...J8d6 2.Dh4+ **B** Ke5 3.Jd7# **D**

Наличие пробных игр в MM006 придают замыслу логический характер. Первая пара вариантов с обструкцией черных, двухходовым механизмом с темой Руденко и темой Виссермана с простой переменной матов на две защиты черных. В этих двух вариантах видим синтез логической школы и тематики перемены. Вторая пара вариантов с переменной функции белых и черных ходов органично связана с первой парой.

Michail Marand'uk

Cena

Šachmatnaja Kompozicija 2008

#3

(12+11)

1.V:e3+? **A** 1...S:e3!

1.S:e4+? **B** 1...V:e4+!

1.Df4? [2.V:e3# **A**/S:e4# **B**] 1...c3!

1.Df6? [2.Dd4#] 1...Jb5!

1.d6! [2.Je5+ Kd4/Kc3 3.D:c4#]

1...Vc3 2.Df4! [3.V:e3# **A**/S:e4# **B**] 2...S:g7 **a** 3.D:e3#

2...V:g7 **b** 3.D:e4#

1...Sb5 2.Df6! [3.Dd4#] 2...S:g7 **a** 3.V:e3# **A**

2...V:g7 **b** 3.S:e4# **B**

1...S:g7 **a** 2.V:e3+ **A** Kd4 3.Je2#

1...V:g7 **b** 2.S:e4+ **B** Kd4/Kc3 3.Df6#

Во всех шести рассмотренных выше задачах имеются две системы вариантов: одна система с двухходовым механизмом, вторая – с чисто трехходовыми вариантами с тематическими вторыми ходами белых. Подобный алгоритм позволяет реализовать интересные и достойные внимания произведения.

Ladislav Packa: DUÁLY V h#

Duál je v drvivej väčšine prípadov v šachovej kompozícii považovaný za element neželaný, škodlivý, ba až záškodnícky. A ako taký je prenasledovaný a kynozžený na všetkých frontoch kompozičnej tvorby. Výnimku v tomto nazeraní na duály predstavuje iba niekoľko málo tém, ktoré sa duál pokúsili prezentovať ako prvok tvorivý, systematický, konštruktívny. Ba dokonca aj ako prvok estetický... Ako príklad pre reprezentanta takéhoto prístupu je treba spomenúť tému Fleckovu.

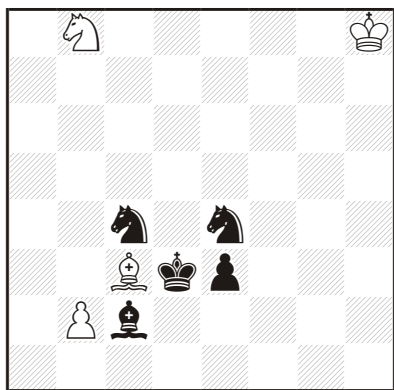
Teritórium pomocných matov je však pre duálové témy terra incognita. V tomto krátkom článku sa pokúsím predviesť, že i tu sú nevyužitú možnosti pre tvorbu. A i týmto príkladom by som chcel polemizovať s názorom, že témy v pomocných matoch (predovšetkým dvojťahových) sa javia ako vyčerpané.

Aby boli duály zaujímavé, je potrebné priradiť im nejaký ideovo zaujímavý obsah. Nie je problém vymyslieť viacero zaujímavých (predovšetkým formálnych) tém, kde duál hrá významnú rolu. Najvýraznejšie uplatnenie však podľa môjho názoru nájde v témach cyklických – a práve cyklickým motívom sa chcem v tomto článku venovať.

Duál v dvojťahovom pomocníku sa môže vyskytnúť takmer v ľubovoľnej fáze úlohy. Jedinú výnimku predstavuje prvý ťah čierneho – nie však preto, že by sa tu duál nemohol prejaviť. Je totiž prakticky nemožné rozlíšiť ho od variantového členenia ďalšieho priebehu riešenia, prípadne od zámeny za viaceré riešenia.

Ladislav Packa
originál

LP001

h#2 3.2.1.1 (4+5)

LP001 predvádza možnosť duálových postupov v prvých ťahoch bieleho. K matujúcemu ťahu vedú 2 cesty a obe sú naraz k dispozícii.

1.Sd1 Ja6 2.Se2 Jb4#

Jc6 2.Se2 Jb4#

1.e2 Jc6 2.Je3 Je5#

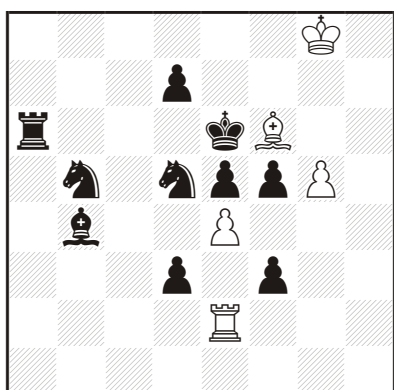
Jd7 2.Je3 Je5#

1.Jg3 Jd7 2.Je2 Jc5#

Ja6 2.Je2 Jc5#

Ladislav Packa
originál

LP002

h#2 3.1.2.1 (5+10)

LP002 ukazuje duály v 2.ťahu čierneho. Duálové blokovanie toho istého poľa, tretie možné blokovanie vystupuje ako antiduál.

1.d2 V:d2 2.Jd6 e:d5#

2.Sd6 e:d5#

1.f:e4 V:e4 2.Vd6 V:e5#

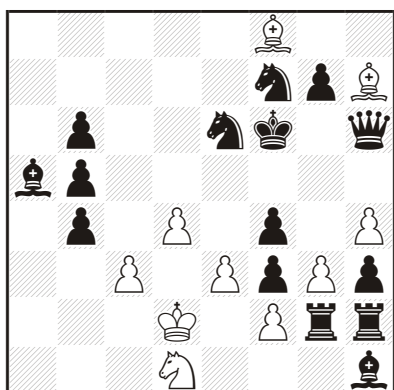
2.Jd6 V:e5#

1.f2 V:f2 2.Sd6 e:f5#

2.Vd6 e:f5#

Ladislav Packa
originál

LP003

h#2 3.1.1.2 (10+15)

LP003 má to najzaujímavejšie čo téma ponúka – duál v matujúcom ťahu.

1.bxc3+ Jxc3 2.b4 Jd5/Je4# (AB)

1.Vxf2+ Jxf2 2.Sg2 Je4/Jg4# (BC)

1.fxe3+ Jxe3 2.g5 Jg4/Jd5# (CA)

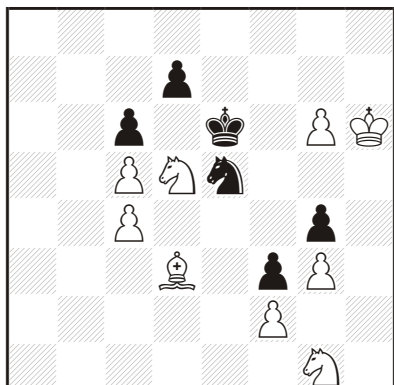

Nejde mi o prezentáciu nejakých dokonalých úloh – koniec-koncov predvedené príklady sú pomerne jednoduché, ba až triviálne. Ak však téma vzbudila aspoň nejaký záujem a podnieti vznik úloh, ktoré sa za dokonalé dajú označiť, tak táto prezentácia nebola zbytočná.

P.M.J.L. V týždni po stretnutí mi Laco poslal ešte LP004, ktorá je rozvinutím myšlienky z LP001.

Ladislav Packa
originál
venovaný účastníkom
stretnutia Marianka 2009

LP004

h#2* 0.1.1.1 + 3.2.1.1 (9+6)

1...Kg5 2.d6 Sf5#

1.J:c4 Je2/Jh3 2.Je5 Jef4#

1.J:g6 Jh3/J:f3 2.Je5 Jg5#

1.J:d3 J:f3/Je2 2.Je5 Jd4#

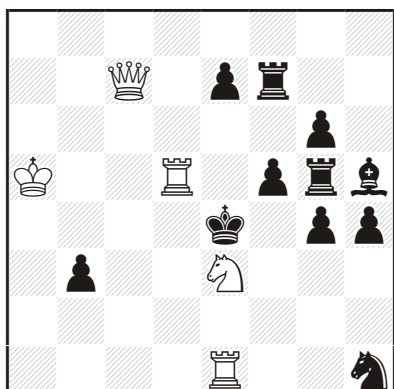

Andrej Selivanov: POSTUPNÉ BATÉRIE

P.M.J.L. Andrej v Marianke predviedol tri priame úlohy AS001-AS003 a šesť samomatov AS004-AS009 na tému postupných batérií na rôznych líniách. I keď nie je k dispozícii text jeho prednášky, s veľkou radosťou reprodukuje aspoň veľmi kvalitné úlohy.

Leonid Zagorujko
IV. cena
Šachmaty v SSSR 1988

AS001

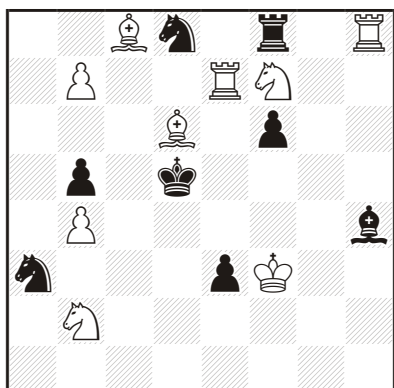

#3 (5+11)

1.Dc6! hr. 2.Jf1+ Kf3 3.V:f5#
2...Kf4 3.Vd4#
1...f4 2.Jf5+ Kf3 3.Vd2#
1...g3 2.Jg4+ Kf3 3.Vd4#
2...Kf4 3.Vd4#
1...Jf2 2.Jg2+ Kf3 3.Vd3#
1...Jg3 2.Vc5+ Kd3 3.Dd5#
2...Kd4 3.Dd5#
2...Kf4 3.Jg2#
1...e5 2.Vd4+ K:d4 3.Dc4#
1...Kf3 2.V:f5+ Kg3 3.Dg2#
1...Kf4 2.Vd4+ Ke5 3.Jc2#
2...Kg3 3.Dg2#

Leonid Zagorujko
I. cena
Sacharov MT 1989

AS002

#4 (9+8)

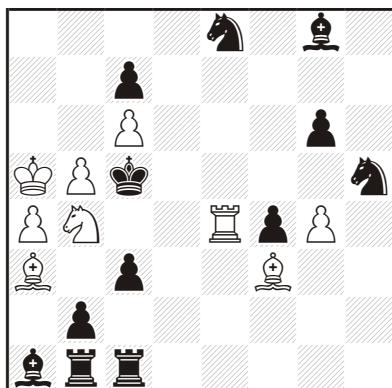
1.Vd7! hr. 2.Se5+ 2...Ke6 3.Vc7+ Kd5 4.Vc5#
2...Kc6 3.Vd6+,b8D,b8J+
1...J:f7 2.Sc7+ Ke6 3.Vd6+ Ke5/Ke7 4.Jd3/Ve6#
(2...Jd6 3.V:d6+ Ke5 4.Vd1,Vd2,Vd3,Vd8,Jd3#)
1...Jc6 2.Sc5+ Ke6 3.Ve7+ Kd5 4.Se6#
1...V:f7 2.Se7+ Ke6 3.Vd:d8+ K:e7/Ke5 4.Vhe8/Jd3,b8D#
(2...Ke5 3.Vd:d8 hr. 4.Jd3,b8D#
2...Kc6 3.b8J+ Kb6 4.S:d8,Sc5#
1...J:b7 2.S:b7+ Ke6 3.Ve7+ Kf5 4.Se4#
1...Kc6,Ke6 2.Vc7+ Kd5 3.Vc5+ Kd4 4.V:h4#
2...Kb6 3.b8D+ Jb7 4.D:b7#)

Yakov Vladimirov

I. cena

Šachmaty v SSSR 1967

AS003

#7

(9+12)

1.g5! zz

1...Sf7 2.Jd3+ Kd5 3.V:f4+ Ke6 4.Ve4+ Kd5 5.Jb4+ Kc5 6.Jc2+ Kd5 7.Je3#

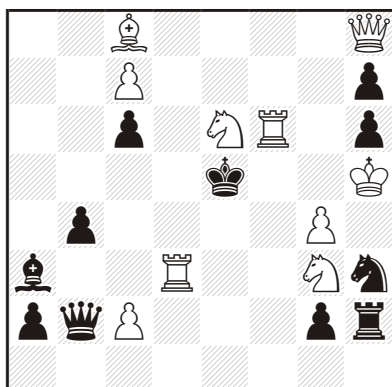
1...Sb3 2.Jc2+ Kd5 3.V:e8+ Kc4 4.Ve4+ Kd5 5.Jb4+ Kc5 6.Ja6+ Kd5 7.J:c7#

Andrej Lobusov

I. cena

I. Mikan MT 1982 (v)

AS004

s#5

(10+11)

1.Vd7! hr. 2.Vf5+ K:e6 3.Vd4+ Ke7 4.Ve5+ Kf7 5.Vf4+ J:f4#

1...D:c2 2.Vf4+ K:e6 3.Vd3+ Ke7 4.Ve4+ Kf7 5.Vf3+ Jf4#

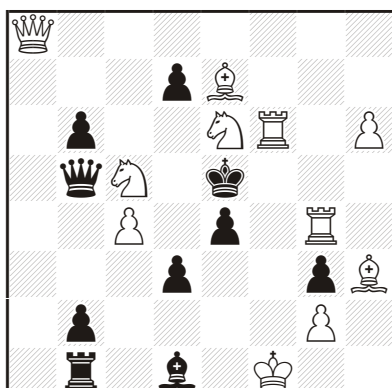
1...Dc1 2.Vf3+ K:e6 3.Vd2+ Ke7 4.Ve3+ Kf7 5.Vf2+ J:f2,Jf4#

1...Db3 2.Vf8+ K:e6 3.Vd4+ Ke7 4.Ve8+ Kf7 5.Vf4+ J:f4#

Andrej Selivanov

Die Schwalbe 2008

AS005

s#3

(11+10)

1.Dh8! hr. 2.Vf5+ K:f5 3.Vg8+ Sg4#

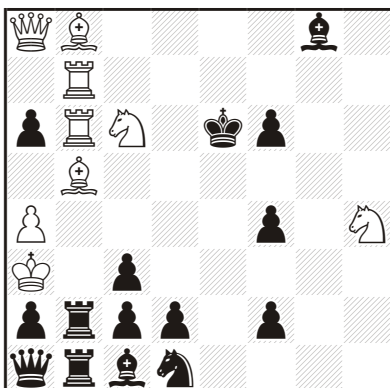
1...d:e6 2.V:e6+ Kf5 3.Vh4+ Sg4#

1...D:c5 2.Vfg6+ Kf5 3.V:g3+ Sg4#

1...b:c5 2.Vf7+ K:e6 3.Vgf4+ Sg4#

Andrej Selivanov
Šachmatija 2008

AS006

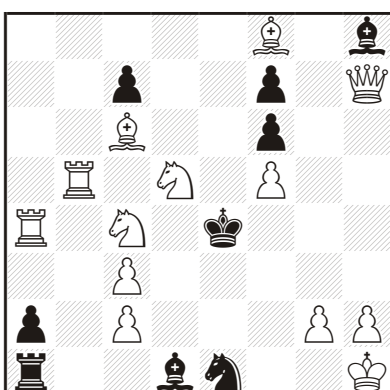

s#4 (9+15)

1.Vc7! hr. 2.Jb4+ Ke5 3.Vc8+ Kd4 4.J:c2+ V:c2#
1...a:b5 2.Ja7+ Ke5 3.V:c3+ Kd4 4.J:b5+ V:b5#
1...Sh7 2.Ja5+ Ke5 3.Ve7+ Kd4 4.Jb3+ V:b3#

Andrej Selivanov
Šachmatnaja Poezia 2008

AS007

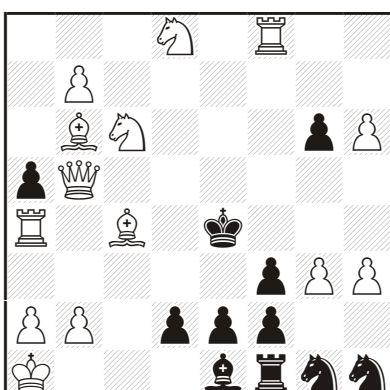

s#5 (13+9)

1.Vc5! hr. 2.Jb2+ Ke5 3.Jd3+ J:d3 4.Je3+ J:c5 5.Jg4+ S:g4#
1...Se2 2.Jd2+ Ke5 3.Jf3+ S:f3 4.Jf4+ Sd5 5.Jd3+ J:d3#
1...S:c2 2.J:c7+ Kf4 3.Sd6+ Kg5 4.h4+ Kg4 5.Sf3+ J:f3#
3...Kg4 4.Je5+ Kg5 5.Jf3+ J:f3#
1...J:c2 2.Jb4+ Kf4 3.Dh6+ Kg4 4.Je3+ J:e3 5.Sf3+ S:f3#

Andrej Selivanov
diagrammes 2008

AS008

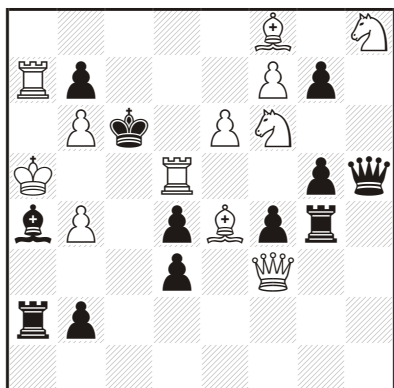
s#5 (14+11)

1.Sc5! hr. 2.Sf7+ Kf5 3.Se3+ Kf6 4.S:d2 hr. 5.Sc3+ S:c3#
3.Sb4+ Ke4 4.Dd5+ Ke3 5.S:d2+ S:d2#
3...Kf6 4.S:d2 hr. 5.Sc3+ S:c3#
1...J:g3 2.Sd5+ K:d5 3.S:f2+ Kd6 4.Vd4+ Kc7 5.S:g3+ S:g3#
1...d1S 2.Sb3+ Sb4 3.Sc2+ Kd5 4.Se7+ Sc5 5.Sb3+ S:b3#
1...d1J 2.Sg8+ Sb4 3.Ve8+ Kf5 4.S:b4+ Kf6 5.Sc3+ J:c3#

Andrej Selivanov

Uraľskij Problemist 2008

AS009

s#4

(12+12)

1.e7! hr. 2.Vf5+ Kd6 3.e8S+ Ke6 4.Sd7+ S:d7#
 1...d2 2.Vb5+ Kd6 3.e8J+ Ke6 4.Db3+ S:b3#
 1...g:f6 2.Vd6+ K:d6 3.e8V+ Kd7 4.Sc6+ S:c6#
 1...D:f7 2.Vc5+ Kd6 3.e8D+ De7 4.Dd7+ S:d7#
 3...D:f8 4.Dd7+ S:d7#

Peter Gvozdják:
SEDEM – TO JE VÝZVA
SEVEN IS THE CHALLENGE

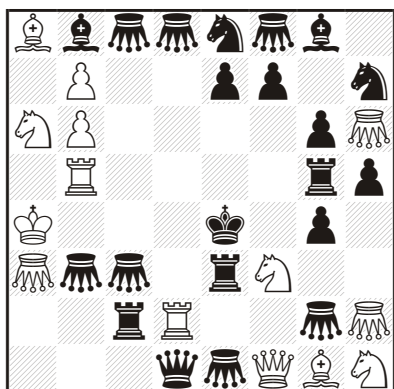
Ak niekto myslí, že budem hovoriť o sedemťažkách, nech si radšej ide dať kávu. A kto očakáva miniatúry, ten môže ísť rovno spať...

Ukážem iba dve exodvojťažky, a potom sa vás spýtam, čo majú spoločné.

PG001 Šesťprvkový Lačného cyklus, jedinými exofigúrami sú cvrčkovia. Klasika!

Jacques Rotenberg &
Jean-Marc Loustau
II. cena
Rex Multiplex 1983

PG001

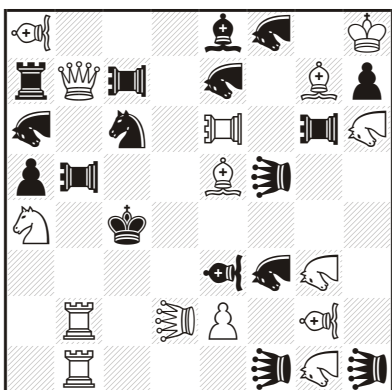
#2 ♁♁ = cvrček (14+21)

- 1...Ve5 **a** 2.Jg3# **A**
 1...Vf5 **b** 2.Vb4# **B**
 1...D:f3 **c** 2.Dc4# **C**
 1...Se5 **d** 2.b:c8D# **D**
 1...f5 **e** 2.Jc5# **E**
 1...C:f3 **f** 2.Jf2# **F**
- 1.Je5!** hr. 2.Df4#
 1...V:e5 **a** 2.Vb4# **B**
 1...Vf5 **b** 2.Dc4# **C**
 1...Df3 **c** 2.b:c8D# **D**
 1...S:e5 **d** 2.Jc5# **E**
 1...f5 **e** 2.Jf2# **F**
 1...Cf3 **f** 2.Jg3# **A**
 (1...Cd6 2.C:e7#
 1...Vf3 2.b:c8D#)

PG002 Šest'prvkový Djuraševićov cyklus, úvodník s dávaním voľného poľa. Síce štyri druhy exofigúr, ale všetky z jednej (lionovskej) rodiny.

Jean-Marc Loustau &
Reto Aschwandten
Phénix 2004

PG002

#2 ♘♞ = tátošový lion(15+17)
♙♜ = strelcový lion
♚♞ = lion
♖♜ = vežový lion

1.Sd4? **A** hr. 2.Vc2# **B**

1...Lld3 2.Llf4# **C**

1...TL:b1 2.D:b5# **D**

1...VLc5 2.Jb6# **E**

1...Je5 2.VLe4# **F**

1...Jd8 2.Dd5#

1...Jb4!

1.VLe4! F hr. 2.Sd4# **A**

1...Ll1d3 2.Vc2# **B**

1...TL:b1 2.Llf4# **C**

1...VLc5 2.D:b5# **D**

1...J:e5 2.Jb6# **E**

1...Ll5d3 2.Vc2#

1...Kd5 2.D:b5#

Čo majú spoločné?

(6 prvkov v cykle, 1 typ exo, prvá 25 rokov drží rekord, druhá ho "vyrovnáva" (v inej téme), obe cyklónové, obe majú polovicu rovnakých autorov, obe viac ako 16 čiernych kameňov, atď...) Odkedy vyšla kniha Cyclone, prešlo už takmer 10 rokov.

Medzitým vznikli viaceré vynikajúce nové skladby, aj rekordné.

Avšak keď vynecháme špeciálne exoprvky (exopodmienky a rozličné zvláštne kamene (napr. magické, patrolové, paralyzujúce)) a obmedzíme sa na jednu rodinu exokameňov, dostávame akúsi "klasickú exodvojťažku".

V nej bolo dosiahnuté maximum 6 prvkov práve v Lačného a Djuraševićovom cykle. Ostatné cykly majú svoje maximá ešte nižšie.

Preto i dnes, po štvrtstoročí od rekordu, stále platí: "Sedem – to je výzva!"

Kto sa pokúsi ho pokoriť? Veľa šťastia...

P.M.J.L.: Ako sme sa dozvedeli už v Marianke, všetko je úplne ináč. Eight is the challenge! Príslušný diagram sme videli, bude však však zverejnený v Die Schwalbe a tak ho nemožno dať do bulletinu. Už čoskoro v Pate a Mate však iný originál, ktorý sedemprvkovú výzvu pokoril.

Ľudovít Lačný: O JEDNEJ PÍSMENOVEJ SCHÉME

Uvažujme abecednú schému

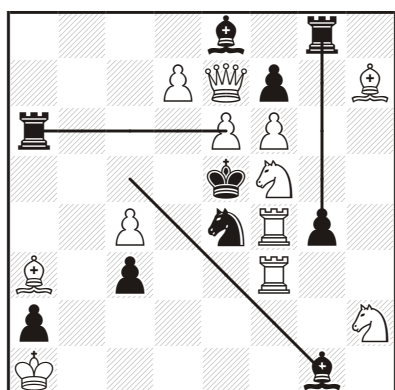
hr.	a	b	c	d
	A	B		
	B		C	
	C			D

Realizovať túto schému možno pravdepodobne len tak, že obrana a predstavuje ľubovoľný ťah tematickej figúry a obrany b, c, d predĺženú obranu tejto figúry.

Z riešenia LL001 vidieť, že biely v úvodníku vždy jednu líniu zakryje, čo sa využije k matovaniu pri ľubovoľnom ťahu jazdca postupne z polí c5, e6, g4. V predĺženej obrane tohoto jazdca sa tento mat znemožní, ale zároveň sa zakryje iná línia brániaca inému matu. Tento mechanizmus možno vo fázach zacykliť. Podľa mne dostupných informácií existujú 4 úlohy s rovnakým mechanizmom zakrývania línií ako v uvedenej ukážke. Zaveďme pre tento mechanizmus poškodenia

Ľudovít Lačný
originál

LL001

#2

(12+10)

3xL

1.Jd4? hr. 2.V:e4#
1...J~ 2.Dc5#
1...Jd6! 2.e:f7#
1...Vg6!

1.Jd6? hr. 2.V:e4#
1...J~ 2.e:f7#
1...Jg5! 2.J:g4#
1...Jc5!

1.Jg7! hr. 2.V:e4#
1...J~ 2.J:g4#
1...Jf2! 2.Dc5#

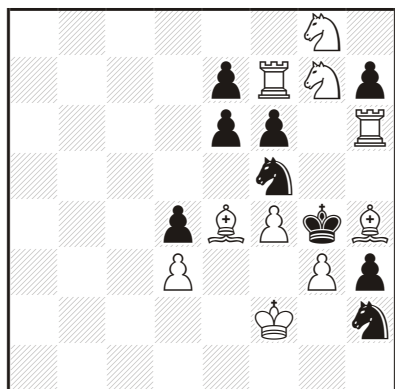

označenie L kvôli tomu, že existujú aj iné mechanizmy poškodenia čierneho. Takýmto poškodením je uvoľnenie, ktoré spočíva v nekrytí matujúceho poľa ľubovoľným odťahom figúry, ak toto pole je neobsadené bielou figúrou, alebo braním bielej figúry, ak je ňou pole obsadené. Najlepšie sa to objasní na príklade LL002.

Čiernou tématickou figúrou je Jf5. Biele tématické figúry sú Sh4, Vh6 a Jg6. V úvodníku biely odide z matujúceho poľa, čím umožní mat na uvoľnenom poli. Obranou proti tomuto matu je predĺžená obrana spočívajúca v braní inej tématickej figúry, čo vedie k matu na takto uvoľnenom poli. Označme túto formu mechanizmu U. V tejto forme mechanizmu existuje dokonca štvorfázová úloha uverejnená v PaM č. 66.

Ľudovít Lačný
originál

LL002

#2

(10+9)

3x U

1.J:e6? t.
1...J~ 2.Vg7#, 1...J:h4! 2.V:h4#,
1...J:h6!

1.V:h7? t.
1...J~ 2.J:h6#, 1...J:g7! 2.Vf:g7#
1...J:g3!

1.S:f6! t.
1...J~ 2.Vh4#, 1...J:h6! 2.J:h6#

Ďalším možným mechanizmom poškodenia je blokovanie polí kráľovi v LL003. Jedinou vhodnou figúrou pre blokovanie troch polí je veža. Vzhľadom na náročnosť musela jednu fázu tvoriť zdanlivá hra. Tento fakt vyžaduje vo zvodnostiach úvodník, ktorý zabraňuje matu po ľubovoľnom ťahu v zdanlivej hre. Tématický mechanizmus je taký, že biely úvodníkom blokuje pole a čierny v predĺženej obrane zablokuje iné. Označme túto formu B.

K týmto čistým formám mechanizmu existujú aj hybridné. V písomných materiáloch sú to úlohy typu (2 x L + U) a (L + 2 x U).

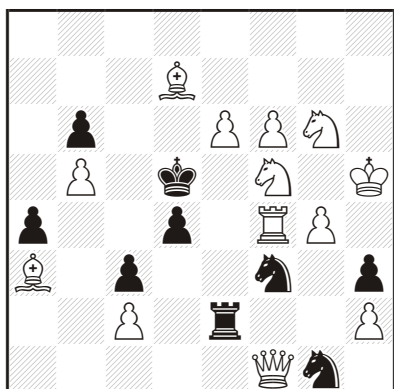
Ku kompozičnému šachu patrí aj estetika, čo mu dáva punc umeleckej hodnoty. Tento fakt vedie k tomu, že v klasickom ponímaní estetický dojem z formy L je vysoký, z formy B dostatočný, no forma U je kvôli hrubým ťahom podľa puristov neestetická, aj keď je tu zmiernenie pre jednotnosť vo fázach. No hybridná forma by nezískala priazeň ani v podradnej súťaži. Veľmi zaujímavé je však to, že konštrukčne je L forma najschodnejšia. Aj výtvarné diela poskytujú nielen estetický zážitok ale aj podnet k premýšľaniu. Spomeňme si na Picassa, kde je estetika

minimálna, ale je veľa na uvažovanie. Je načase aj v kompozičnom šachu zmeniť kritériá estetických hodnôt.

Ku každej uvedenej forme existuje inverzná forma, ktorú nazveme antiforma. Antiformou k zakrytiu línie je odkrytie línie. K forme U je antiformou vstup bielej figúry na tématické pole. K forme B je antiformou zrušenie krytia tématického poľa v úvodníku. Uvedené rozdiely sa týkajú len úvodníkových ťahov bieleho, ťahy čierneho majú nezmenené účinky. Príslušné antiformy sú v ukázkách označené L1, U1 a B1. V písomnej prílohe je uvedených niekoľko trojfázových príkladov na hybridy s antiformami. Podstatný rozdiel je v tom, že v základnej forme po ľubovoľnom ťahu nevychádza ani jeden tématický mat, naproti tomu v antiforme všetky.

Ľudovít Lačný
originál

LL003

#2

(13+9)

3x B

1...V~ 2.Jfe7#, 1...Ve5! 2.Jge7#

1.Sd6? t.

1...V~ 2.Jge7#, 1...V:e6! 2.Sc6#

1...a3!

1.Ve4! t.

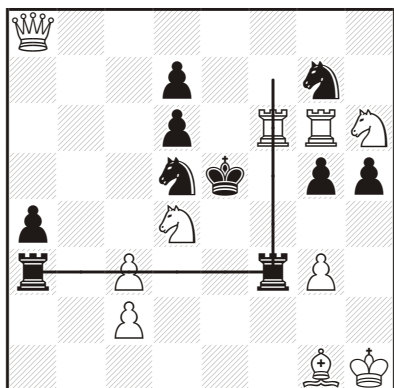
1...V~ 2.Sc6#, 1...V:e4! 2.Jfe7#,

1...K:e4 2.Sc6#, 1...Kc4 2.Je3#

Čistá trojfázová úloha v antiforme sa kvôli tomuto asi nedá urobiť. Ako študijný materiál sú vhodné dvojfázové úlohy. Ako príklad uvádzam skladbu LL004 s témou 2xL1.

Ľudovít Lačný
originál

LL004

#2

(10+10)

2x L1

1.V:d6? hr. 2.D:d5#

1...Jd5~ 2.J:f3#

1...Jf6! 2.Jf7#

1...V:g3!

1.c4! hr. 2.D:d5#

1...Jd5~ 2.Jf7#

1...Je3! 2.J:f3#

V písomnom materiáli je uvedených 15 rôznych formových a antiformových hybridov.. Celkove existuje 21 takýchto dvojfázových hybridov. Tých chýbajúcich 6 s čistou základnou formou si môže urobiť každý ako domácu úlohu. (Pardon, zabudol som, že toto nie školské vyučovanie.)

A hľa seriál je na svete. Má síce úroveň mexickej telenovely, ale pre zahnutie nudy prázdneho večera je vhodnejší ako spomenutá telenovela, lebo Alzheimer s jeho syndrómom strieha na každú príležitosť. Tento seriál však môže slúžiť aj ako základná učebnica pre prípadných budúcich autorov.

V trojfázovej podobe existuje teoreticky celkovo 56 formovo a antiformovo kombinovaných úloh. To by už bol slušnejší seriál, približne na úrovni seriálu Doktor House. (Mimochodom: musel som sa po dlhšom premýšľaní spýtať manželky ako sa ten známy seriál volá. To je jedna z výhod mať primerane mladšiu manželku, najmä keď sa vám už Alzheimer vyhráža.)

Nasleduje prehľad.

Základná forma mechanizmu poškodzovania v predĺženej obrane.

- L-forma: biely v úvodníku zakryje líniu
čierny v predĺženej obrane zakryje inú líniu
- U-forma: biely v úvodníku uvoľní pole pre mat
čierny v predĺženej obrane vezme inú bielu figúru, čím uvoľní pole pre mat.
- B-forma: biely v úvodníku zablokuje pole kráľovi
čierny v predĺženej obrane zablokuje kráľovi iné pole
- L1-antiforma: biely v úvodníku odkryje líniu
čierny v obrane túto líniu zakryje
- U1-antiforma: biely v úvodníku obsadí pole pre mat
čierny v predĺženej obrane túto figúru vezme, čím umožní mat
- B1-antiforma: biely v úvodníku odblokuje pole
čierny v predĺženej obrane toto pole zablokuje

Existujú hybridné formy mechanizmov v jednotlivých fázach (riešenie, zvodnosti, zdanlivá hra).

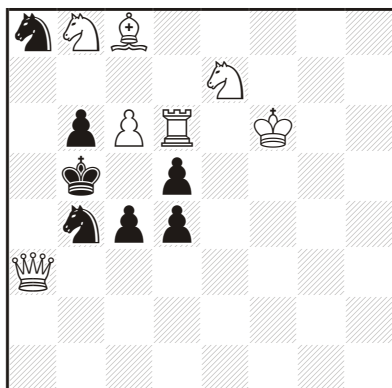
Teoreticky existuje 21 hybridných dvojfázových kompozícií.

Teoreticky existuje 56 hybridných trojfázových kompozícií.

15 hybridných dvojfázových kompozícií aspoň s jednou antiformou. Ostatných 6 s čistou základnou formou sú veľmi jednoduché a preto sú spomedzi diagramov vynechané.

Ľudovít Lačný
originál

LL005

#2

(7+7)

2x U1

1.Ja6? hr. 2.D:b4#

1...Jb4~ 2.V:d5#

1...J:a6! 2.S:a6#

1...Jd3!

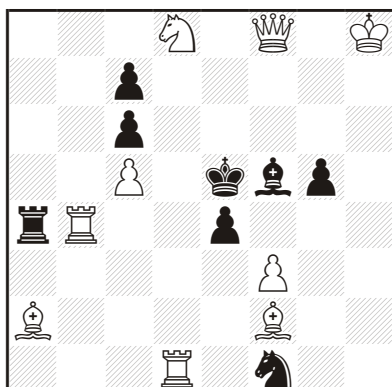
1.J:d5! hr. 2.D:b4#

1...Jb4~ 2.S:a6#

1...J:d5+! 2.V:d5#

Ľudovít Lačný
originál

LL006

#2

(9+8)

2x B1

1.f:e4? hr. 2.D:f5#

1...S~ 2.J:c6#

1...S:e4! 2.Sd4#

1...Sd7!

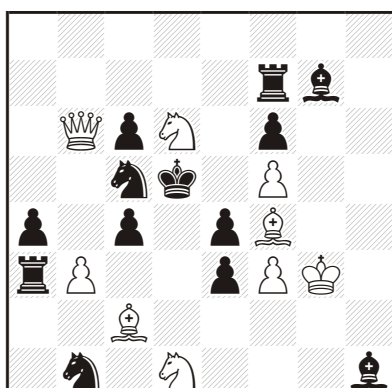
1.Se6! hr. 2.D:f5#

1...S~ 2.Sd4#

1...S:e6! 2.J:c6#

Ľudovít Lačný
originál

LL007

#2

(9+13)

L1 + U1

1.J:e4? hr. 2.D:c5#

1...Jc5~ 2.J:e3#

1...J:e4+! 2.S:e4#

1...Sf8!

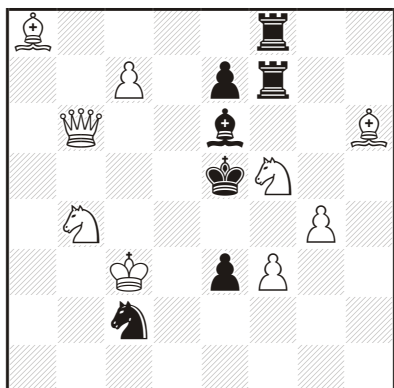
1.b4! hr. 2.D:c5#

1...Jc5~ 2.S:e4#

1...Jd3! 2.J:e3#

Ľudovít Lačný
originál

LL008

#2

(9+7)

L1 + B1

1.Jd4? hr. 2.D:e6#

1...S~ 2.Jd3#

1...Sf5! 2.f4#

1...Sc4!

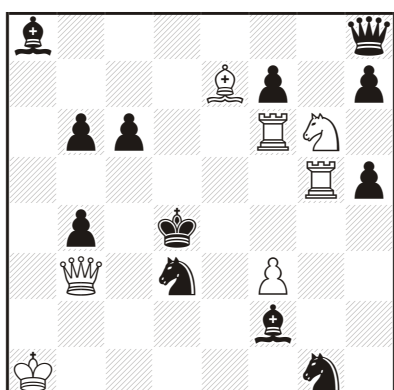
1.Sd5! hr. 2.D:e6#

1...S~ 2.f4#

1...S:d5! 2.Jd3#

Ľudovít Lačný
originál

LL009

#2

(7+12)

U1 + B1

1.Jf4? hr. 2.D:d3#

1...J~ 2.Vd6#

1...J:f4! 2.V:f4#

1...Je5!

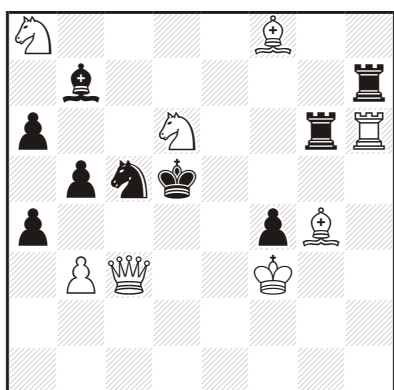
1.Je5! hr. 2.D:d3#

1...J~ 2.Vf4#

1...Jc5! 2.Vd6#

Ľudovít Lačný
originál

LL010

#2

(8+9)

L + L1

1.b4? hr. 2.D:c5#

1...J~ 2.Jb6#

1...Jd7! 2.Jc7#

1...Vc7!

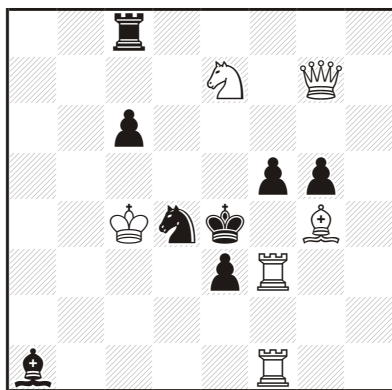
1.Jf7! hr. 2.D:c5#

1...J~ 2.Jc7#

1...Je6! 2.Jb6#

Ľudovít Lačný
originál

LL011

#2

(6+8)

U + U1

1.Jg6? hr. 2.De5#

1...J~ 2.S:f5#

1...J:f3! 2.S:f3#

1...Ve8!

1.V:f5! hr. 2.De5#

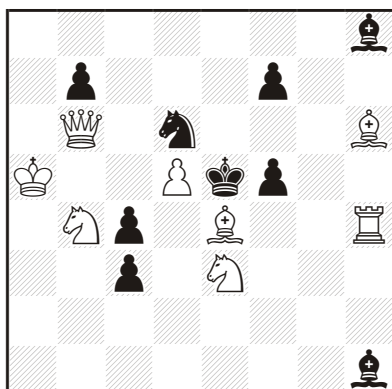
2.Ve5#

1...J~ 2.Sf3#

1...J:f5! 2.S:f5#

Ľudovít Lačný
originál

LL012

#2

(8+9)

B + B1

1.S:f5? hr. 2.Dd4#

1...J~ 2.Sf4#

1...J:f5! 2.J:c4#

1...Se4!

1.Jbc2! hr. 2.Dd4#

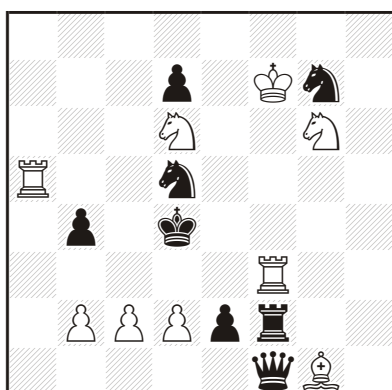
1...J~ 2.J:c4#

1...J:e4! 2.Sf4#

1...Kf6 2.D:d6#

Ľudovít Lačný
originál

LL013

#2

(9+8)

L + U1

1.Je7? hr. 2.V:d5#

1...J~ 2.Vf4#

1...Jf6! 2.Vd3#

1...Jc3!

1.Jf4! hr. 2.V:d5#

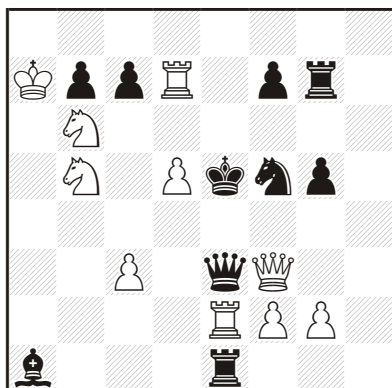
1...J~ 2.Vd3#

1...J:f4! 2.V:f4#

1...Je3! 2.d:e3#

Ľudovít Lačný
originál

LL014

#2 (10+10)

L + B1

1.Jd4? hr. 2.D:f5#

1...J~ 2.Jc4#

1...Jd6! 2.Ve7#

1...S:c3!

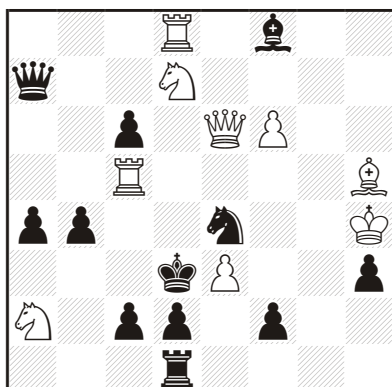
1.g4! hr. 2.D:f5#

1...J~ 2.V:e7#

1...Jd4! 2.Jc4#

Ľudovít Lačný
originál

LL015

#2 (9+12)

U + L1

1.Vc4? hr. 2.D:e4#

1...J~ 2.Jc5#

1...Jd6! 2.J:b4#

1...Dd4!

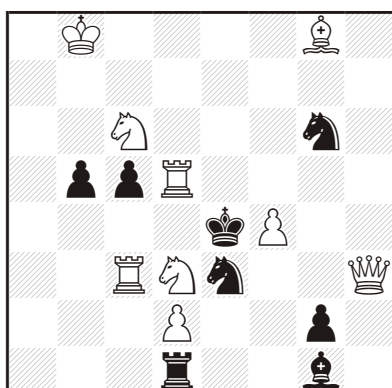
1.Sf3! hr. 2.D:e4#

1...J~ 2.J:b4#

1...J:c5! 2.J:c5#

Ľudovít Lačný
originál

LL016

#2 (9+8)

U + B1

1.Vf5? hr. 2.J:c5#

1...J~ 2.S:d5#

1...J:f5! 2.D:g2#

1...Jg4!

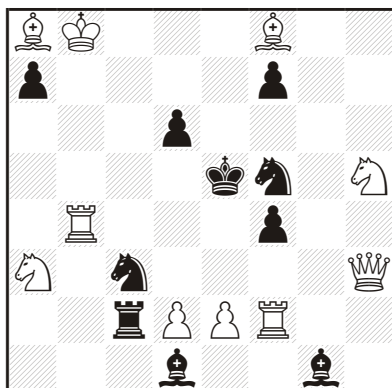
1.Vc:c5! hr. 2.Vd4#

1...J~ 2.D:g2#

1...J:d5! 2.S:d5#

Ľudovít Lačný
originál

LL017

#2 (10+10)

B + L1

1.e4? hr. 2.D:f5#

1...J~ 2.d4#

1...Jd4! 2.Jc4#

1...Sg4!

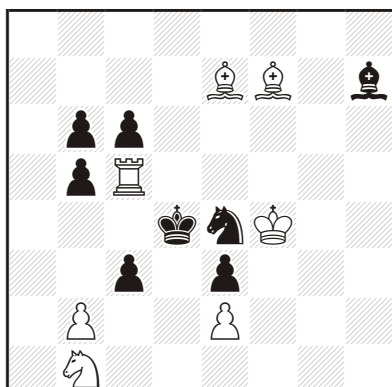
1.Vf:f4! hr. 2.D:f5#

1...J~ 2.Jc4#

1...Je3! 2.d4#

Ľudovít Lačný
originál

LL018

#2 (7+8)

B + U1

1.Ja3? hr. 2.Jc2#

1...J~ 2.b:c3#

1...J:c5! 2.Sf6#

1...Jd6!

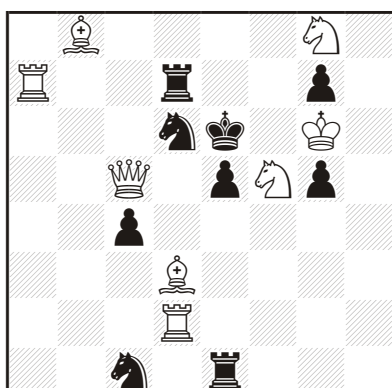
1.V:c3! hr. 2.Vd3#

1...J~ 2.Sf6#

1...J:c3! 2.b:c3#

Ľudovít Lačný
originál

LL019

#2 (8+9)

2x L + U

1.Jge7? hr. 2.Dd5#

1...Jd6~ 2.J:g7#

1...J:f5 2.S:f5#

1...Je8!

1.Jfe7? hr. 2.Dd5#

1...Jd6~ 2.Sf5#

1...Je4 2.D:e5#

1...Vc7!

1.Se4! hr. 2.Sd5#

2.Dd5#

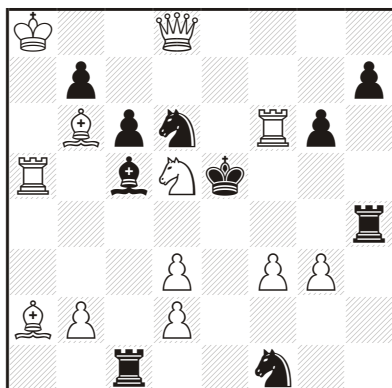
1...Jd6~ 2.D:e5#

1...Jf7 2.J:g7#

Ľudovít Lačný
originál

LL020

#2 (12+10)

2x L + B

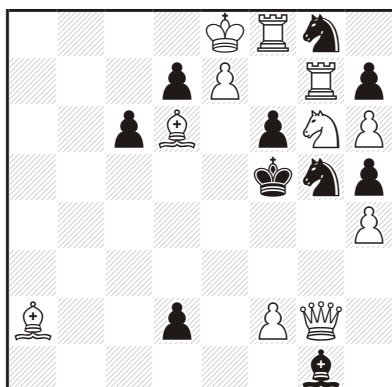
1.Jc3? hr. 2.D:d6#
1...Jd6~ 2.V:c5#
1...Je4 2.d4#
1...Jb5!

1.Jf4? hr. 2.D:d6#
1...Jd6~ 2.d4#
1...Jf5 2.Ve6#
1...Jb5!

1.Je3! hr. 2.D:d6#
1...Jd6~ 2.Ve6#
1...Jc4 2.V:c5#

Ľudovít Lačný
originál

LL021

#2 (11+10)

2x B + U1

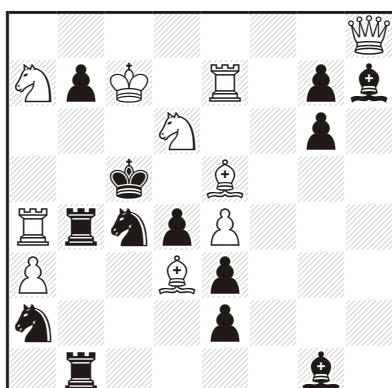
1.Jh8? hr. 2.V:g5#
1...J~ 2.Df3#
1...Je6! 2.Sb1#
1...Jh3!

1.f3? hr. 2.D:g5#
1...J~ 2.Dh3#
1...J:f3! 2.D:f3#
1...Se3!

1.Jf4! hr. 2.V:g5#
1...J~ 2.Sb1#
1...Je4! 2.Dh3#

Ľudovít Lačný
originál

LL022

#2 (10+13)

L + 2xU

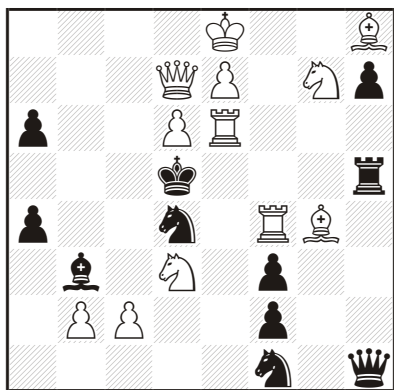
1.Jab5? hr. 2.S:d4#
1...J~ 2.J:b7#
1...J:d6! 2.S:d6#
1...Ja5!

1.Jdb5? hr. 2.S:d4#
1...J~ 2.Sd6#
1...J:e5! 2.V:e5#
1...Sh2!

1.S:g7! hr. 2.S:d4#
1...J~ 2.Ve5#
1...Jb6! 2.J:b7#

Ľudovít Lačný
originál

LL023

#2 (12+11)

L + U + B1

1.Jf5? hr. 2.V:d4#

1...J~ 2.Ve5#

1...J:e6! 2.Db7#

1...Jc6!

1.c3? hr. 2.V:d4#

1...J~ 2.Db7#

1...J:e6! 2.S:e6#

1...Jc6!

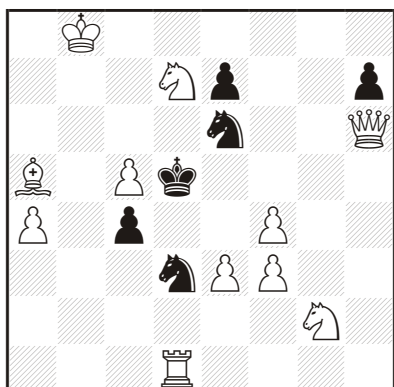
1.Vee4! hr. 2.V:d4#

1...J~ 2.Se6#

1...Jf5! 2.Ve5#

Ľudovít Lačný
originál

LL024

#2 (11+6)

2xB + U

1.Sc3? t.

1...J~ 2.e4#

1...Je:c5! 2.Jb6#

1...Jg5!

1.Sb4? t.

1...J~ 2.Jb6#

1...Je:f4! 2.J:f4#

1...c3!

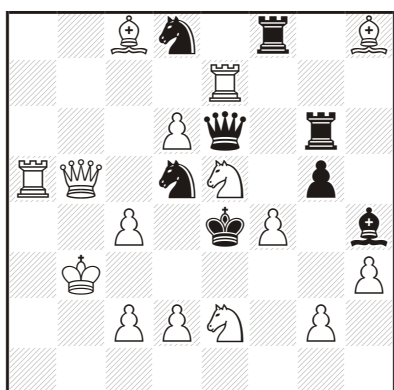
1.f5! hr. 2.D:e6#

1...J~ 2.Jf4#

1...Jd4! 2.e4#

Ľudovít Lačný
originál

LL025

#2 (15+8)

2xB + L

1.Jf7? hr. 2.D:d5#

1...J~ 2.Df5#

1...Je3! 2.d3#

1...J:e7!

1.Jg4? hr. 2.D:d5#

1...J~ 2.d3#

1...J:f4! 2.Jc3#

1...Jb4!

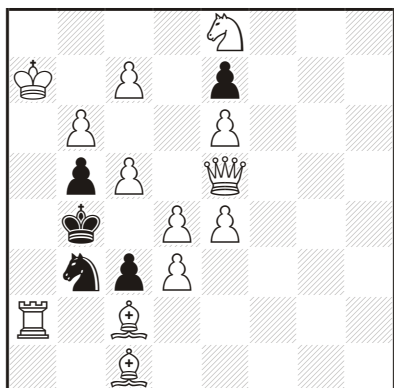
1.Jd3! hr. 2.D:d5#

1...J~ 2.Jc3#

1...Jf6! 2.Df5#

Ľudovít Lačný
originál

LL026

#2

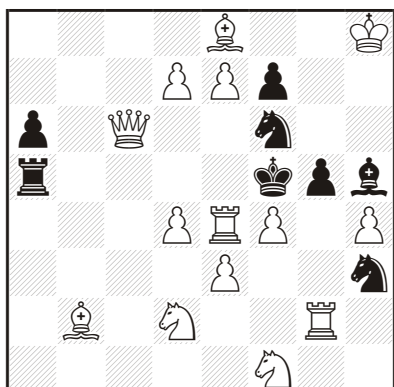
(13+5)

2xU + B

- 1.Ka6? t.
 1...J~ 2.Sa3#
 1...J:c5+! 2.D:c5#
 1...J:c1!
 1.d5? t.
 1...J~ 2.Dd4#
 1...Ja5! 2.Sa3#
 1...Jd2!
 1.c6! t.
 1...J~ 2.Dc5#
 1...J:d4! 2.D:d4#

Ľudovít Lačný
originál

LL027

#2

(14+8)

L + U + B

- 1.Ve6? hr. 2.V:f6#
 1...J~ 2.De4#
 1...Jd5! 2.Ve5#
 1...f:e6!
 1.d5? hr. 2.D:f6#
 1...J~ 2.Ve5#
 1...Jg4! 2.Jg3#
 1...J:e4!
 1.f:g5! hr. 2.D:f6#
 1...J~ 2.Jg3#
 1...J:e4! 2.D:e4#

Georgij Jevsejev: SOME THOUGHTS ABOUT JUDGING OF FAIRY PROBLEMS

BASED ON RESULTS OF FAIRY SECTION OF 8TH WCCT

Every two composers probably will probably have different opinions about quality of problems in any set that can be shown them. The main reason, I think, is that importance of different elements of a problem is valued differently. One judge may emphasize value of a specific element, while another will ignore it altogether. This often creates additional pressure for composer, who often has several different versions of his problem, and often unable to predict which one of them will better please the judge.

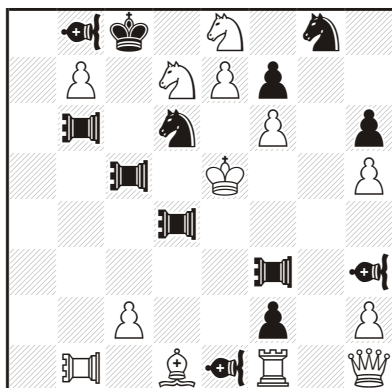
This question becomes even more difficult when we are speaking about fairy chess. The field of ideas itself becomes much wider and sometimes elements "fairy" and "chess" begin to contradict each other. So, there is a lot of matter for thought and have decided to show in this lecture several things which may have gone unnoticed. I am not saying here that my opinion is automatically correct, but I hope that it will be interesting.

As a base for analysis I have selected the fairy section of last WCCT. There were several reasons for it. First, the problems were judges by five judges so the result shows objective or, at least, general opinion. Second, some of you may know that I was supervising the fairy section in Russian team and so not only analyzed all problems of this section, but also made full judgment for myself. Some differences between my judgment and official judgment have become the subject of this lecture. Third, the chosen theme was in a sense "very fairy". It required combination of two different fairy elements. As a result the distance between "fairy" and "chess" was quite long and every composer could decide if he wants to increase and decrease it.

Let's start from the top problem of the competition (GE001). It very well illustrates what I want to say. This problem contains three elements very characteristic for this competition. These elements are in a sense controversial, they can be considered both positive and negative.

Peter Gvozdják
1. miesto
8. WCCT 2005-08

GE001

#2 (13+13)

Anticirce typ Cheylan

♙ = strelcový lion

♖♗ = vežový lion

1.Dg2+? (Vh1) VL:h5(VLh1)!
1.V:f2(Va1)+? (Sf1) VL:f6(VLf1)!
1.Se2+? (Dd1) VL:d7(VLd1)!

1.Kf4? [2.Dg2 (A)#]
1...Jd6~ (a) 2.Se2 (B)#
1...Jf5! (b) 2.V:f2(Va1) (C)#
1...SLe5!

1.Kd5? [2.Se2 (B)#]
1...Jd6~ (a) 2.V:f2(Va1) (C)#
1...Jf5! (b) 2.Dg2 (A)#
1...VLf5!

1.Ke6! [2.V:f2(Va1) ©#]
1...Jd6~ (a) 2.Dg2 (A)#
1...Jf5! (b) 2.Se2 (B)#
(1...SLe1~+ 2.VLe1#)

The first of them is a virtual check. Here black king is already under attack in the diagram position. White tries not to create a mate, but to legalize it. The positive side of this effect is that it is specific for Anticirce. The negative side is that you have two different positions in one: one is mate cage around black king and the second one is everything else which provide the entire problem's play.

The second element is a specific capture promotion. In this problem such promotion happens on "posate" move when black king should be captured. The promotions and especially multiple promotions are well known composing idea. But in this case value of promotion significantly decreases as white really promote not into specific piece, but in dummy placeholder – the only goal of promotion is for piece to reappear at the specific square.

The third element is what I call a dummy pawn – a white piece which is placed in board only to be captured, allowing black piece to reappear on the first rank. In this problem we can look at pawns h2, h5 and f6. Again we can see the contradiction in thematic, but very passive use of pieces.

At the same time this problem can be considered as example, how these elements should be used in a problem. The mate cage is reasonably simple and allows exploiting white knight d7 which is not a dummy piece because of it. Virtual promotions really happen after the solution and so may be simply ignored if the judge does not like them – real contents of the problem still exists independently of them. And dummy pawns are here in small quantity and, what is even

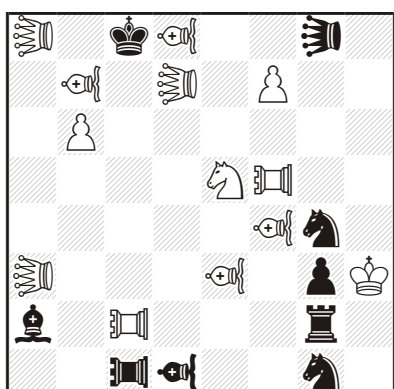
more significant they are placed reasonably far from each other and do not look as strange underused cluster of pieces.

For comparison, I'd like to show two more problems. First of them is the second place of competition (GE002). It is a good example, showing that all the elements I have described are not necessary in this competition. The main "driving force" of this problem is crosscheck which is quite well recognized element from normal chess. The required theme while present in all variations looks secondary. And this is another contradictory element from thematic competitions. There are always some problems which look great when in thematic competition, but seem average if one tries to imagine them in an informal or other non-thematic competition. Both previous and this problem, I think, would have looked great in any competition and this, from my point of view, is a sign for the judge to raise his mark.

Also, while speaking about this problem, I, as one of the authors of it, consider it as probably my best technical achievement. There are no purely technical pieces on the board (except, maybe rooklions on c1 and c2) and almost everything is inherent for main matrix and/or used in at least two different ways.

Georgij Jevsejev &
Lev Grofman
2. miesto
8. WCCT 2005-08

GE002

#2 (13+9)

Anticirce typ Calvet

♙♜ = strelcový lion

♙♚ = lion

♖♜ = vežový lion

1.VLa5? [2.LIa6#]
1...LIb3+ 2.LI:g2(LIg8) (A)#
1...LI d5+ 2.LI:g3(LIg8) (B)#
1...LLe6++ 2.LI:g4(LIg8) (C)#
1...SLa4!

1.SLa7? [2.LIa6#]
1...LIb3++ 2.LI:g3(LIg8) (B)#
1...LI d5+ 2.LI:g4(LIg8) (C)#
1...LLe6+ 2.LI:g2(LIg8) (A)#
1...Vh2!

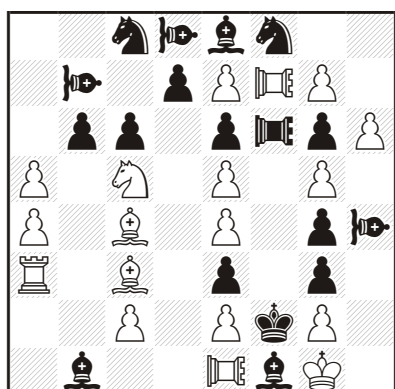
1.SLh1! [2.b7#]
1...LIb3+ 2.LI:g4(LIg8) (C)#
1...LI d5+ 2.LI:g2(LIg8) (A)#
1...LLe6+ 2.LI:g3(LIg8) (B)#

As alternative example I would like to show the following problem (GE003). This is the only problem from top ten where my opinion significantly differs from the opinion of judges. In my judgment I have given eight marks of three and more and all of them fall into top ten places of official results. One of the remaining problems has got from me 2,5+ and the last one is here. From the thematic elements described above it is very similar to first problem, but while in the latter everything is done accurately as it should be, here everything is done as if to destroy the sense of beauty and harmony.

The black king is under virtual check and an extremely clumsy cage is built around. Virtual promotions are made real but the promoted pieces play much underlined role of placeholders. That is, promoting a pawn into rook, white need not rook, but only an a1-reborn dummy. We also see two clusters of dummies: mainly pawns on a-file and pieces on c-file. While these pieces make key moves, I still consider them dummies, because in every phase one of them remains absolutely unused. The play of these pieces underlines very simple geometry of change. A lot of technical pieces all over the board not needed for main idea also do not make the problem more interesting.

Mikhail Chramcevič &
Alexandr Bulavka
6. miesto
8. WCCT 2005-08

GE003

#2 (18+18)

Anticirce typ Calvet

♞ = vao

♞♞ = pao

- 1.Sd4? [2.V:e3(Va1)#]
 1...PAf3 (a) 2.g:f8V(Va1) (A)#
 1...PAf4 (b) 2.g:f8D(Dd1) (B)#
 1...PAf5 (c) 2.g:f8S(Sc1) (C)#
 1...VA:a5(VAa1)!
- 1.Jd3? [2.Kh1#]
 1...PAf3 (a) 2.g:f8D(Dd1) (B)#
 1...PAf4 (b) 2.g:f8S(Sc1) (C)#
 1...PAf5 (c) 2.g:f8V(Va1) (A)#
 1...PA:h6(PAh1) 2.g:f8PA(PAf8)#
 1...c5 2.PAd1#
 1...J:e7(Jb8)!
- 1.Sd5! [2.PAd1#]
 1...PAf3 (a) 2.g:f8S(Sc1) (C)#
 1...PAf4 (b) 2.g:f8V(Va1) (A)#
 1...PAf5 (c) 2.g:f8D(Dd1) (B)#
 1...PA:h6(PAh1) 2.g:f8PA(PAf8)#
 1...VA:a5(VAa1) 2.PA:a1(PAa8)#
 1...VA:d5(VAd1) 2.PA:b1(PAb8)#

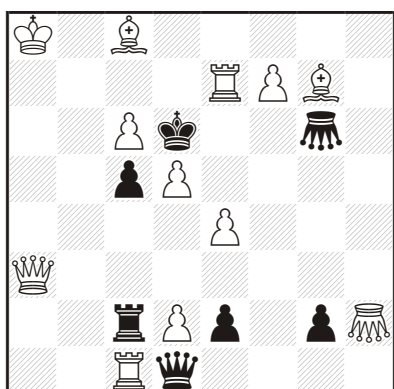
Now I want to talk about another example which shows that some comments in WCCT set can lead to unexpected consequences. Please look at the following example (GE004). This is the only problem in the competition with the following matrix in the comments.

threat	a	b
	A	B
A	B	
B		A

The matrix seems interesting, but there are two things which, I think, should have been taken into account. First, black defenses a and b are identical only on paper. In set play black rook captures white pieces and in other phases moves are without capture. When Anticirce is a thematic requirement, this fact cannot be ignored. Second, some cells in the matrix are left empty. If we check, what is going on there, we will find that both white thematic mates are available in these cases. This is probably not a serious dual, but the quality of cycle seems not as good as before.

Hubert Gockel &
Arnold Beine
18. miesto
8. WCCT 2005-08

GE004

#2 (12+7)
Anticirce typ Cheylan
♞♞ = cvrček

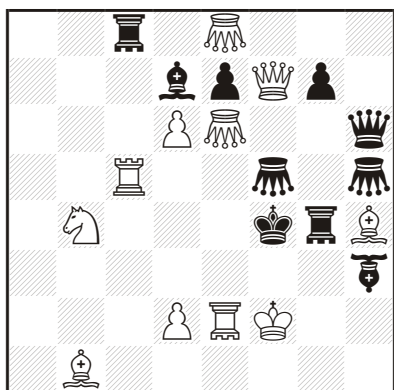
1.e5+? D:c1(Dd8) (2.Se5??)
1.Se5+? D:d2(Dd8) (2.e5??)
(* 1...V:d2(Vh8) (a) 2.e5 (A)#
1...V:c1(Vh8) (b) 2.Se5 (B)#
1...D:d2(Dd8) 2.Dg3#
1.d4? [2.e5 (A)#]
1...Vd2 (a) 2.Se5 (B)# (2.D:d4(Dd8)??)
1...D:c1(Dd8) 2.Dg3#
1...e1D,V 2.Vd7#
1...c4 2.V:d1(Vh1)#
1...c:d4(Bd7)!
1.Vb1! [2.Se5 (B)#]
1...Vc1 (b) 2.e5 (A)# (2.D:b1(Dd8)??)
1...D:d2(Dd8) 2.Dg3#
1...e1C 2.Vd7#
1...c4 2.V:d1(Vh1)#
1...C:c6(Cc1) 2.Vb6#

All this would have been purely theoretical if in the same competition you could not see another problem (GE005). The authors have written a long list of themes, but in practice this problem contains exactly the same matrix as the previous one, but absolutely clean. I can see only one logical reason (except judges missing this similarity altogether) for placing this problem lower than previous – it does not look too fairy with traditional chess tactical contents (like theme B2).

Vasyl' Dačuk &
Anatolij Vasilenko
29. miesto
8. WCCT 2005-08

GE005

#2 (11+10)

Anticirce typ Cheylan

♞ = strelcový cvrček

♖ ♜ = vežový cvrček

♙ ♚ = cvrček

1.Jd5+? (A) Ke5!
1.Jd3+? (B) Ke4!
1.Ke3+? (C) C:e8!(Ce1)!

1.Cb8? [2.Jd5 (A)#]
1...Ce5 (a) 2.Jd3 (B)# (2.Jd5? C:d5(Cd1)! 3.D:f4(Dd1)??)
1...VCg8 2.Vc4#
1...Se8 2.Ke3 (C)#
1...Ce8! (2.Ke3? C:e6(Ce1)!)!

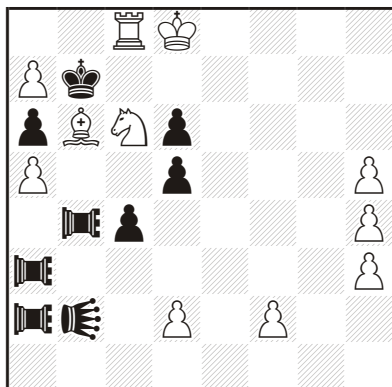
1.Cg6? [2.Jd3 (B)#]
1...VCe4 (b) 2.Jd5 (A)# (2.Jd3? C:d3(Cd1)! 3.D:f4(Dd1)??)
1...Dg5 2.Sg3 (D)# (2.Jd3? VC:g6(VCg1)! 3.J:f4(Jg1)??)
1...D:g6(Dd8) 2.Sg5 (E)#
1...Se8 2.Ke3 (C)#
1...C:f7(Cf1)!

1.D:g7(Dd1)! [2.Ke3 (C)#]
1...Ce5 (a) 2.Jd5 (A)# (2.- C:d5(Cd1)?); 2.Ke3? C:e2(Ce1)!
1...VCe4 (b) 2.Jd3 (B)# (2.- Cd3(Cd1)?); 2.Ke3? VC:e2(VCe1)!
1...D:e6(Dd8) 2.Sg5 (E)#; 2.Ke3? VC:e8(VCe1)!
1...Cb5 2.Sg3 (D)#; 2.Ke3? C:e8(Ce1)!

And to finish this lecture I want to show two remaining problems of Russian team. It is probably interesting that I have exactly determined the places of scoring Russian problems, but with a twist. Let's start from the problem which has taken high 12th place (GE006) meaning that it was one of the best problems not featuring a complete Lacny or similar cycle. From my point of view it does not deserve such a honor. I composed this problem as a technical exercise at the early stage of work on theme. That is, it was more a stage of exploring possibilities and when it was composed I did not think would be sent. But in the end we had one top quality problem (you have already seen it) and several problems of similar lower quality from which we had to select one which would better please the "average judge".

Georgij Jevsejev
12. miesto
8. WCCT 2005-08

GE006

#2 (11+9)

Anticirce typ Cheylan

♘ = lion

♖ = vežový lion

1.f3? [2.a8S (C)#; 2.- VL:f2(VLf1)??]
1...c3 (2.a8S? VLf3(VLf1)!) 2.Vb8 (B)# (2.- VL:h4(VLh1)??)
1...Llb5 2.a8D (A)# (2.- VL:d2(VLd1)??)
1...VLf4!

1.d3? [2.a8D (A)#; 2.- VLd2(VLd1)??]
1...c3 (2.a8D? VL:d3(VLd1)!) 2.Vb8 (B)# (2.- VL:h4(VLh1)??)
1...Llb5 (2.a8D? Lld3(Lld1)!) 2.a8S (C)# (2.- VL:f2(VLf1)??)
1...VLd4!

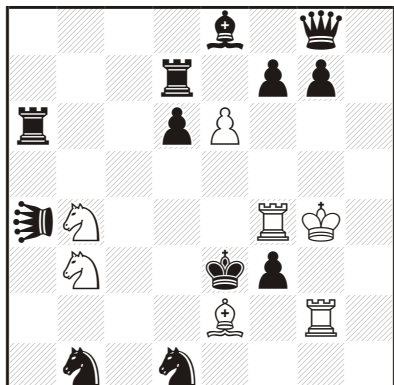
1.f4! [2.Vb8 (B)#; 2.- VL:h4(VLh1)??]
1...c3 (2.Vb8? VL:h3(VLh1)!) 2.a8S (C)# (2.- VL:f4(VLd1)??)
1...Llb5 (2.Vb8? Ll:h5(Llh1)!) 2.a8D (A)# (2.- VL:d2(VLd1)??)
(1...Llh2 2.a8D#; 1...VLe4 2.a8S#; 1...VLd4 2.a8S#)

When our team cannot provide three high quality problems, we generally use the strategy “the best, the stable and the risky”. This problem was from the category “the stable”: it is something which should not give the judges the reason to lower marks. At the same time this problem does not contain something special what can give the judges idea of giving it extremely high marks. It is quite average “run of the mill” problem which is easy to compose, easy to understand and also easy to forget afterwards. The position looks light but the problem contains traditional cluster of dummy pawns on h-file. Also white has only three possible checks, so we cannot expect variety of play.

I would like you to compare this problem with the last problem of our team (GE007). It has got 24th place, probably because it seems that it has much smaller contents. Yes, there are only two variations in each phase, but there is some tactical contents which many of other problems lack replacing it with simple line switching. Here we have the direct unpin along 4th rank which allowed to achieve two separate thematic effects in every variation and to create antidual effect choice. Of course, this is my opinion, but if we are speaking about composition as art, then this problem may be called elegant or even beautiful. Previous problem at best may be called “powerful” or “inventive”.

Georgij Jevsejev &
Valerij Gurov
24. miesto
8. WCCT 2005-08

GE007

#2 (7+12)

Anticirce typ Cheylan

♘ = leo

1.Vd4? [2.Kf4#]

1...LEc6 (2.Kf4? LE:e6(LEe1)!) 2.Jd5 (A)#; 2.Jc2+? LE:g2(LEg1)!

1...LEa2 (2.Kf4? LE:e6(LEe1)!) 2.Jc2 (B)#; 2.Jd5+? LE:g2(LEg1)!

but 1...LEa1!

1.S:f3(Sf1)! [2.Kf3#]

1...LEc6 (2.Kf3? LE:e6(LEe1)!) 2.Jc2 (B)#; 2.Jd5+? LE:g2(LEg1)!

1...LEa2 (2.Kf3? LE:e6(LEe1)!) 2.Jd5 (A)#; 2.Jc2+? LE:g2(LEg1)!

In final words of my lecture I want to remind you that besides such things like thematic power and technical quality in chess problems quite often can be found such elusive thing as harmony. And it is well worthy of merit and should not be ignored.

Vlastné úlohy

V rámci prednáškového programu mali zúčastnení skladatelia možnosť predviesť svoje skladby. Túto príležitosť využili traja autori.

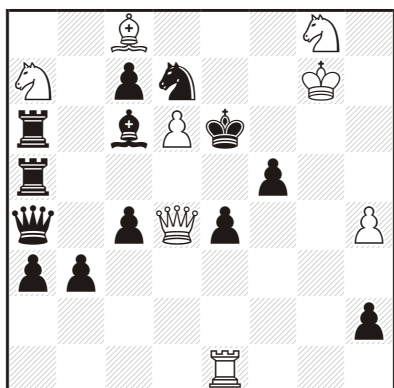
Oto Mihalčo predviedol svoju ortodoxnú mnohoťažku VU001. Vzhľadom k zloženiu auditória a prednášajúcich bolo zrejmé, že práve ortodoxné mnohoťažky budú medzi predvádzanými úlohami menšinovým žánrom. Napriek tomu prítomní uznaním ocenili postupné zamurovanie troch čiernych figúr.

Oto Mihalčo

I.-II. cena ex aequo

Pat a Mat 2006-2007

VU001

#7

(8+13)

1.Vg1? h:g1D+! 2.D:g1 K~

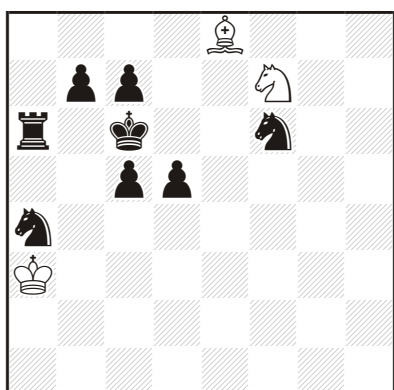
1.Vd1! hr. 2.Df6#,
1...Ve5 2.d:c7! hr. 3.Dd6#,
2...Sd5 3.Dc5! hr. 4.De7#,
3...Vd6 4.Jc6! hr. 5.Jd8#, Jd4#,
4...D:c6 5.Vg1! hr. 6.Vg6#,
5...h:g1D+ 6.D:g1 ~ 7.Dg6#

Keď už je reč o menšinových žánroch, štúdie na tom boli ešte horšie ako mnohoťažky. Andrej Selivanov uviedol v rámci prednášky štvorťažku i sedemťažku, no za celý víkend bola na obrazovke predvedená jediná štúdia. Jedným z jej spoluautorov bol Michal Hlinka, ktorý prítomných oboznámil so stavom skladby v oblasti patov s väzbou viacerých figúr. V štúdiu mal trojitú väzbu, no keďže išlo o originál zaslaný na uverejnenie inde, nemôžeme ho publikovať v bulletine.

To neplatí o poslednej úlohe. VU003 je nielen pomocným matom v circešachu (ktorý by mal za bežných pravidiel jediné riešenie), ale i námetom na teoretickú diskusiu. Je správne, aby poľom znovuzrodenia premenenej figúry bolo na 1. rade? Bedrich Formánek skonštruoval svoju úlohu tak, aby vďaka retroanalýze bolo zrejmé, že Se8 je premenený – a tak pokiaľ by pole premeny bolo jeho poľom znovuzrodenia, bolo by k dispozícii úplne iné riešenie.

Bedrich Formánek
venovane Z. Maslarovi
feenschach 1990

VU003

h#2   Circe   (3+8)
2 čiastočné riešenia

1.J:e8(Sf1) Kb3! 2.Jb6 Sb5#
1.Jd7 Ka2! 2.Vb6 S:d7(Jg8)#

Z retroanalýzy vyplýva, že biely strelec sa premenil na e8, preto sa aj e8 môže považovať za jeho circe pole.

Wieland Bruch: NUR DREI HALBZÜGE IM ZWEIZÜGER - AUF DAUER ZU WENIG?

Im Prinzip muss der Zweizügerkomponist seine Ideen in 1,5 Zügen 'unterbringen', hat er doch nur 1.) den weißen Erstzug, 2.) die schwarze Parade und 3.) den Mattzug - also 3 Halbzüge zur Verfügung.

Mit fortschreitender Entwicklung des Zweizügers versuchten die Komponisten, sich mehr Gestaltungsspielraum in der 'Breite' zu verschaffen, denn in die 'Länge' konnte man den Zweizüger offensichtlich nicht ziehen (wie es beim Mehrzüger immerhin möglich ist). Erst kam eine zweite Phase hinzu, z.B. um Mattwechsel zu zeigen. Aber auch der einphasige Zweizüger konnte neu belebt werden durch Entdeckungen wie z.B. die Dualvermeidung (jetzt musste zwischen scheinbar gleichwertigen Matts gewählt werden) oder die fortgesetzte Verteidigung (jetzt konnte Schwarz seine Verteidigung 'verbessern'). Aber noch immer spielte sich alles innerhalb dieser 3 Halbzüge ab. Langsam schien es eng zu werden für den Zweizüger, doch dann kamen die weißen Funktionswechsel in Mode: Jetzt konnten z.B. Erstzüge zu Drohungen werden, Drohungen als Mattzüge wiederkehren usw.

Gerade durch die Einbindung der Drohung in beliebige Funktionswechsel erweiterte sich der Gestaltungsraum für moderne Thematik beträchtlich, hatte man doch dadurch allein auf Seiten der weißen Partei nun praktisch schon 3 thematisch verwendbare Halbzüge zur Verfügung: Den Erstzug, die Drohung und den Mattzug! Bei Schwarz blieb es allerdings fast ausnahmslos bei nur einem Halbzug, den wir allgemein Parade nennen. Natürlich können die Paraden wechseln (Paradenwechsel); sie sind entweder erfolglos (Weiß hat ein Matt parat) oder erfolgreich (womit Schwarz widerlegt!).

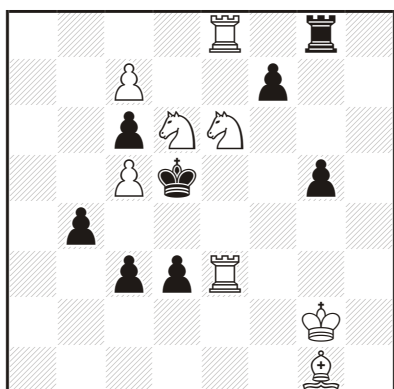
Allmählich drängt sich die Frage auf, ob es nicht an der Zeit ist, auch der schwarzen Partei einen zweiten Halbzug zu gewähren. Tatsächlich haben einige wenige Komponisten schon in diese Richtung gedacht, aber ihre Experimente stießen bisher offenbar auf wenig Resonanz, glaube

ich. Einer der Ersten war offenbar A. Dombrovskis (WB001). Versuchen wir deshalb, seinen kühnen Entwurf respektvoll zu betrachten:

Es handelt sich also um eine Art verzögerten Dombrovskis, in dem die thematischen Widerlegungen nicht wie üblich im 1. schwarzen Zug, sondern erst später im 2. schwarzen Zug liegen - als quasi endgültige Widerlegungen! Die Verführungsparade 1...f:e6! wird zu einer - nennen wir es - vorbereitenden Widerlegung degradiert. Schade, dass die beiden Themamatts auch in der Lösung drohen, so dass die nun vom 2. in den 1. schwarzen Zug verlegten Paraden doch nur differenzierenden Charakter haben..

Alfreds Dombrovskis
Šahs 1981

WB001

#2

(8+8)

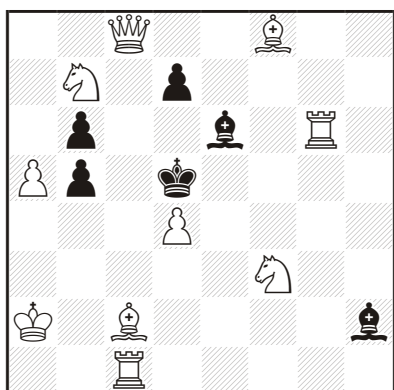
1. Sh2? (2.Ve5,V:d3#) 1...f:e6!
 2. Ve5+? **A** an 2...Kd4! **a**
 2. Vd3+? **B** an 2...K:c5! **b**
1. Jf8! (2. Ve5,V:d3#)
 1...Kd4 **a** 2.Ve5# **A**
 1...K:c5 **b** 2. V:d3# **B**

Damals noch ohne Kenntnis dieser Aufgabe habe ich 2001 mit ganz ähnlichen Mitteln einen echten verzögerten Dombrovskis mit vollwertigen Paraden versucht (WB002).

Die größte Schwierigkeit war hier natürlich, die Matts nicht umgekehrt im Stile des Hannelius-Themas zuzulassen: 1...Kc6+ 2.Le4? und 1...Kc4 2.Lb3?

Wieland Bruch
IV. cena
Die Schwalbe 2001

WB002

#2

(10+6)

1. Ve1? (2.Sb3,Se4#) 1...Sc7!
 2. Sb3+? **A** 2...Kc6! **a**
 2. Se4+? **B** 2...Kc4! **b**
- 1. Da8!** (2. Jd6#)
 1...Kc6+ **a** 2. Sb3# **A**
 1...Kc4 **b** 2. Se4# **B**

Später suchte ich gezielt nach Aufgaben mit diesem verzögerten Hannelius-Typ, denn ich war mir ziemlich sicher, dass er zumindest unbewusst schon gezeigt worden ist. Ich fand die bekannte Album-Aufgabe WB003.

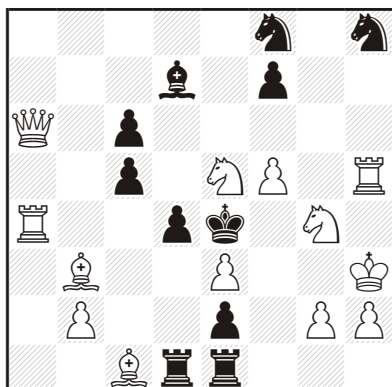
Dem Autor ging es hier vermutlich um eine effektvolle Darstellung des Caprice-Themas.

Stefan Dittrich

Cena

T.T. Leninskaja Smena 1981

WB003

#2

(13+11)

- 1...V:c1/S:f5 2. Dd3/D:c6#
 1. Jf3? (2. Jf2,Jf6#) ...V:c1/S:f5 2. Jd2/Jg5#,
 1...c4!
 2. Jf2+? **A** 2...Kd5! **a**
 2. Jf6+? **B** 2...Kd3! **b**
- 1. Jc4!** (2. Jd6#)
 1...Kd5 **a** 2. Jf6# **B**
 1...Kd3 **b** 2. Jf2#**A**

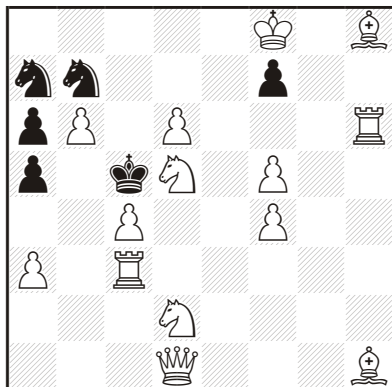
Angeregt durch diese Aufgabe ist mein Original WB004 ein Versuch, das Caprice-Thema mit dem paradoxeren verzögerten Dombrovskis zu kombinieren.

Die Schwierigkeiten der technischen Umsetzung sieht man daran, dass in Verführung und Lösung das Fluchtfeld c6 geraubt wird. Immerhin gibt der Schlüssel dafür 3 neue Fluchtfelder.

Wieland Bruch

original

WB004

#2

(14+6)

1. Da4? (2. Jb3,Je4#) 1...Jb5 2. c:b5#, 1...f6!
 2. Jb3+? **A** 2...K:d6! **a**
 2. Je4+? **B** 2...Kd4! **b**
- 1. Jf6!** (2. Jd7#)
 1...K:d6 **a** 2. Jb3# **A**
 1...Kd4 **b** 2. Je4# **B**

Am intensivsten hat sich mit thematischen 2. schwarzen Zügen nach meinen Recherchen das erfolgreiche Duo W. Piltschenko & V. Schawyrin beschäftigt. Sie gingen einen ganz anderen Weg und kamen dabei zu einem höchst interessanten Thema (WB005), welches sie in mehreren Aufgaben zeigten.

Ein einphasiger Zweizüger mit 3 Varianten? Jawohl - aber um die Thematik zu erkennen, muss man schon wesentlich tiefer blicken:

Bedeutsam sind drei nach dem Schlüssel nicht drohende Matts (!): 2.Se4+? A 2...Kd4! a; 2. L:f2+? B 2...Se3! b; 2. Da7+? C 2...Sb6! c. Bezogen auf diese Nichtdrohungen bringen die drei Varianten einen zyklischen Hannelius in der Form: 1. L! (nicht 2. A/BC? 2...a/b/c!) 1...a/b/c 2. B/C/A#.

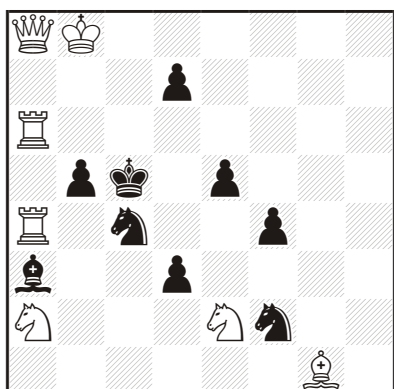
Meiner Ansicht nach haben wir es hier mit schwarzen Funktionswechseln zu tun, indem die drei Themazüge ...a/b/c zunächst als drohverhindernde Paraden im 2. Zug auftauchen und dann als normale Paraden im 1. Zug wiederkehren. Darüber hinaus beinhalten die Varianten noch zyklische Dualvermeidung (1...Kd4 2.Da7?, 1...Se3 2. Se4?, 1...Sb6 2. L:f2?) sowie einen Zyklus der 1. schwarzen Züge und der verunmöglichten 2. schwarzen Züge: 1...Kd4 (2...Se3?), 1...Se3 (2...Sb6?), 1...Sb6 (2...Kd4?). Sehr innovativ, finde ich!

Viačeslav Pilčenko &
Valerij Šavyrin

10. čestné uznanie

V. Melničenko 60 JY 1999

WB005

#2

(7+9)

1.Jec3! [2.Dd5#]

1...Jb6 2.Je4#

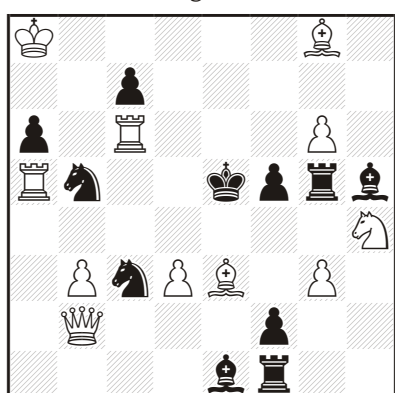
1...Je3 2.Da7#

1...Kd4 2.S:f2#

Ob es eine Zukunft gibt für diese thematischen 2. schwarze Züge im Zweizüger? Ich glaube ziemlich fest, ja! Aber interessierte Komponisten werden sehr schnell merken, dass die Arbeit mit solcher Thematik in eine ganz ungewohnte Umgebung führt. Ich könnte mir denken, dass versierte Dreizügerkomponisten hier gewisse Vorteile haben (ich verweise nur auf V. Schawyryn!). Abschließend noch ein neues Experiment von mir, einen schwarzen Salazar darzustellen. Es wurde allerdings ein schwarzer Pseudo-Salazar daraus (WB006)...

Wieland Bruch
originál

WB006

#2

(11+11)

1. Va4? (2. Sf4#) 1...Jd6/Vg4 2. Sd4/Jf3#, 1...Sd2!

1. Sc4? (2. Ve6#) 1...Sf3 2. J:f3#, 1...V:g6!

1. Va:a6? (2. Vc5#)

1...Jd4 **A** 2. Sf4# (2. Vc5+? **x** 2...Jd5! **B**)

1...Sf3 2. J:f3#, 1...Jd6!

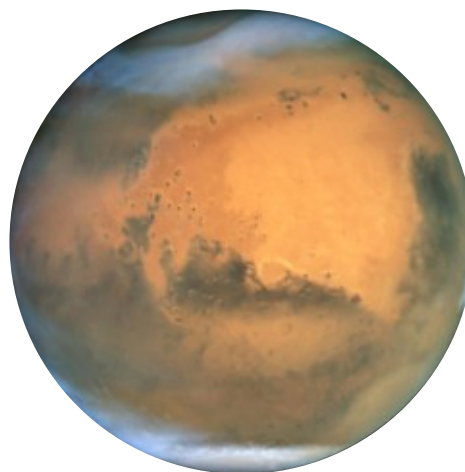
1. Dc2! (2. d4#)

1...Jd5 **B** 2. Ve6# (2. d4+? **y** 2...J:d4! **A**)

1...Je2/Vg4 2. Dc5/Jf3#

František Sabol: KRÁL V MARS CIRCE

Obsah:

- Vznik a definice MC, zápis řešení, porovnání s CIRCE
- Kdo skládá v MC?
- Králové v MC – příklady
  - Ke1, Kd1/Ke8, Kd8, téma ed18
  - Ka3, Kh3/Ka6, Kh6, téma ah36
  - ostatní

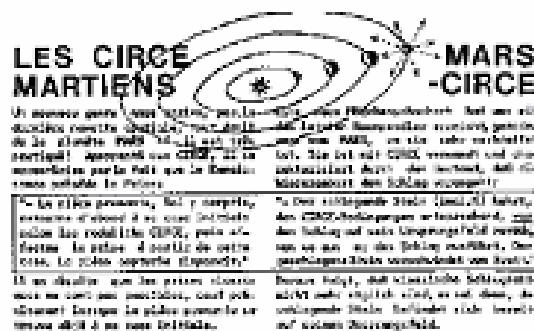
Kvůli jejímu načervenalému nádechu, způsobenému červenou barvou zoxidované půdy na jejím povrchu, považovaly staré národy Mars většinou za symbol ohně, krve a zániku.

-Wikipedia

Definice MC

Vznik MC

- 1980, René J. Millour, Francie
- „Raketoplán přivezl nový druh pohádkového šachu, a to přímo z Marsu, kde je velmi rozšířen. ... Doufám, že k této první skladbě pozemšťana složí další skladby i jiní problémisté, kteří mají rádi exošach a vesmír“.

feenschach 1980/50

Definice Mars CIRCE (circe martien, para-circe jovien strict rex inclusiv)

- Všechny kameny působí pouze ze svých circe polí.
  - to znamená, že pokud kámen bere, může tak učinit jen ze svého circe pole - na které se jakoby přemístí a odtud vykoná braní (toto circe pole tedy musí být prázdné)
  - obdobné podmínky platí pro šach či mat, jiné tahy vykonává z pole, na němž stojí
  - braný kámen se odstraňuje ze šachovnice
- Slovník pojmů kompozičního šachu, M. Dragoun
- zvláštnosti je různost tahů a braní: jinak kameny táhnou a jinak berou
- korektnost MC skladeb lze ověřit ve WinChloe, ale i ve většině ost. řeš. programech

Zápis řešení MC

- při braní: označení základního pole z kterého se braní uskuteční

Porovnání s CIRCE, modifikace MC

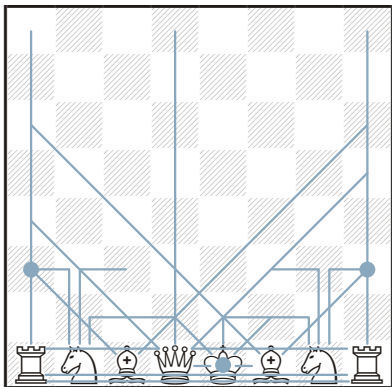
- MC má s rodinou CIRCE společné jen využití pravidla základního postavení
- modifikace: podobně jako se využívají modifikace i samotného CIRCE

Kdo skládá v MC?

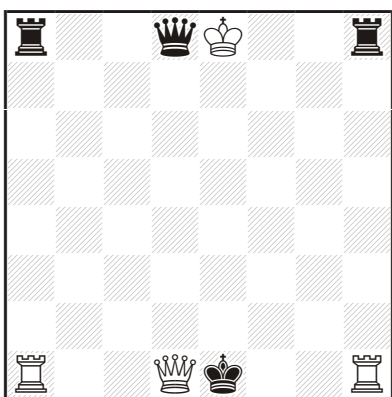
- ve WinChloe je cca 450 diagramů
- v Albech FIDE doposud 1 skladba
- 15. TT Phenix 2006, výsledek v Phenixu 161/2007
zřejmě jediný tématický MC turnaj
- skladatelé, kteří získali za své MC skladby minimálně 2 ceny, včetně společných,
1 bod = cena, zdroj: z databáze WinChloe

František Sabol	6
Michael Caillaud	4
Václav Kotěšovec	4
René J. Millour	3,5
Bernard Rothmann	2,5
Uri Avner	1,5

Tři druhy MC skladeb podle postavení králů v matu

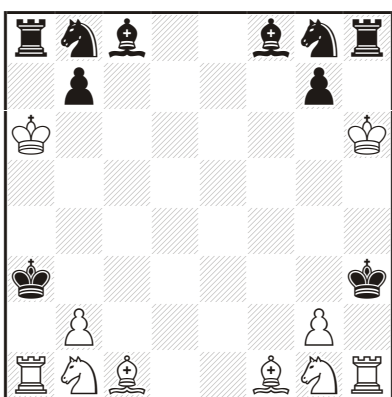

- Ke1(Kd1)/Ke8(Kd8)
- Ka3, Kh3/Ka6, Kh6
- ostatní

Ke1, Kd1/Ke8, Kd8

- zde působí na krále jen těžké kameny: obě věže a dáma
- král „nemůže táhnout“ okolní pole kryje král opačné barvy
- téma ed18: král v MC je matován: černý na e1 (d1) nebo bílý na e8 (d8)
- první zpracování: R. J. Millour, #3, 12+3, p.381, feenschach 50, 1980(v)
- na poli d1/d8 krále může znehybňovat dáma

Ka3, Kh3/Ka6, Kh6

- působnost pěšce, střelce, jezdce a věže
- téma ah36: král v MC je matován: černý na a3/h3 nebo bílý na a6/h6
- první zpracování: M. Caillaud, #1, retro, 13+12, 3676, Die Schwalbe (X 1981)
- skladatelsky zřejmě nejbohatší na možnosti využití pravidel MC

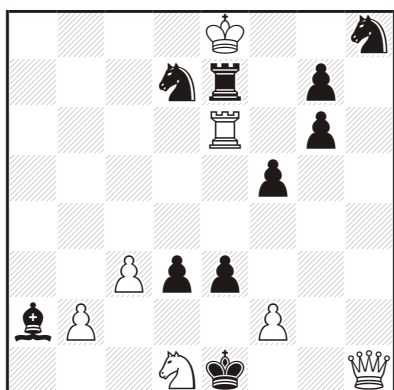
Ostatní

Na ukázkou jsem vybral - po jedné z každé skupiny - 3 dvojtažky z roku 2001, kdy NASA vyslala úspěšně sondu Mars Odyssey, která je stále na orbitě planety. Pomocí gama spektrometru objevila známky vodíku ve svrchních metrech marsovského regolitu.

Ke1, Kd1/Ke8, Kd8

Po úvodníku FS001 1.b3 hrozí odskok bJ z d1, z pole odkud matuje bílá dáma. Bílá dáma libovolným odtahem směrem „nahoru“ uvolňuje pole h1, z kterého matuje bílá věž e6. Bílá věž je ale ohrožována z pole f7 černého pěšce f5: 2.D~? tedy nehrozí pro f[f7]xe6.

František Sabol
Probleemblad 2001

#2 Mars Circe (7+10)

FS001

Černý má možnost šachovat bílého krále: 1... Vf7+ z pole a8, ale černý si tímto tahem zablokoval pole pro černého pěšce f7 a bílá věž již není ohrožena, proto vychází mat Da8#. Podobně po 1... Jf7+ černý šachuje z h8 věží e7 a vychází 2.Dh8#.

Doplňující varianta 1... d2 2.J[b1]xd2#.

1.b4? hr. 2.Jb2#, 1...Sb3!

1.b3! hr. 2.Jb2#

1...Jf7+ 2.Dh8#

1...Vf7+ 2.Da8#

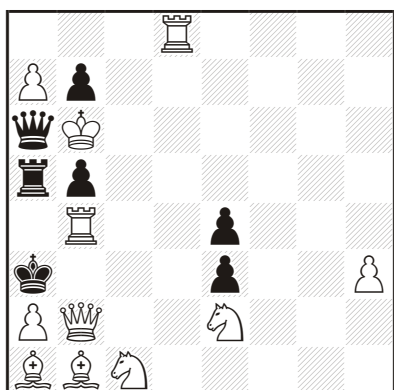
1...d2 2.J:d2#

Ka3(Kh3)/Ka6(Kh6)

V úvodní pozici FS002 může bílý šachovat pouze jezdcem a to tím, že uvolní pole odtahem (MC baterie) bílého střelce z b1. 1.Sc2? Ka4!, 1.Sd3? K[e8]xd8!!

Na všechny tři tahy černé věže je připraven mat baterie Sb1/Je2[b1]. 1... Va4 blokuje pole černému králi, 1... Vxd8 blokuje vzdálené pole cK a tah 1... Vxh3 umožňuje matovat bílému na h3 s braním.

Uri Avner &
Michel Caillaud
I. cena
T.T. Cheltenham 2001

#2 Mars Circe (11+7)

FS002

Po úvodníku – dává pole černému králi, se rozehraje baterie Jc1/Sa1[c1]. Zajímavý je motiv tahu bílého J/S na d3 – přerušení působnosti bílé dámy k vzdálenému poli d8 černého krále (tím je v této skladbě i lehce obsaženo téma ed18).

Záměna třech matů v pozici bílý na tahu. Jedna z nejlepších MC skladeb.

1...Va4 2.Sc2#

1...V:d8 2.Sd3#

1...V:h3 2.S:h3#

1.Dc3! t. 1...Va4 2.Jb3#

1...V:d8 2.Jd3#

1...V:h3 2.J:h3#

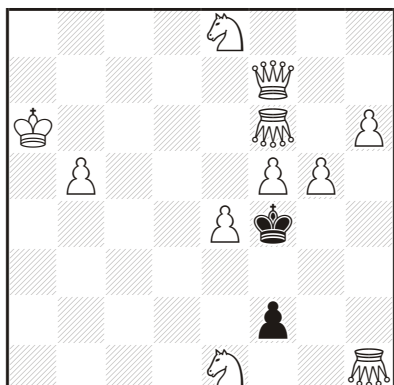
1...Kb2 2.Jb3#

Ostatní

V FS003 cvrček h1 kryje pole e5 z h8. Černý král má volné pole e3, tahem černého pěšce s proměnou na f1 uvolňuje pole f2 pro působnost bílého pěšce f5 na pole e3 (a také g3). Po úvodníku 1.h7 vzniká tempo. Jednotlivé proměny černého umožňují bateriové odtahy bílé dámy z f7 tak aby eliminovala působnost nově proměněné figury, která šachuje nebo ohrožuje matujícího cvrčka f6 (mat z f8). Bílý král na a6 vytváří pseudotéma ah36, využívá se možnosti bílého krále šachovat. Jezdec na e8 je negativní konstrukční připomínkou tématu ed18, brání tahu krále z jeho základního pole (jezdec e1 brání duálu 2.D[d1]xf1).

Michel Caillaud
Čestné uznanie
T.T. Nunspeet 2001

FS003

#2

(11+2)

1.h7! t.

1...f1C+ 2.Dc4#

1...f1D 2.De7#

1...f1V+ 2.Da7#

1...f1S+ 2.Db7#

1...f1J 2.Dg8#

1...Ke3 2.h8S#

Závěr

Detail výbrusu meteoritu AHL84001, kde se podle některých výzkumů nachází pozůstatky po „jednoduchém životě“. Průměr protáhlého útvaru je 100 nm

-Wikipedia

... Kompoziční šach umožňuje šachovými skladatelům CIRCE procházku po Marsu. Jako důkaz, že se po této planetě procházeli mohou ukázat šachovou skladbu složenou v Mars CIRCE.

RIEŠITEĽSKÁ SÚŤAŽ / SOLVING COMPETITION

MARIANKA 31. 7. 2009

Rozhodca a výber problémov / Judge and selection of problems: Ivan Jarolín (Slovensko / Slovakia)

Systém súťaže: Quick show - 30 šachových problémov #2, každý v časovom intervale 60 + 30 sekund.

System of competition: Quick show - 30 chess problems #2, each in time interval 60 + 30 seconds.

Pl. Solver	Correct answer	Wrong answer	Points
1. Georgy EVSEEV (RUS)	21	1	20,1
2. Andrey SELIVANOV (RUS)	19	1	18,1
3. Vasil DYACHUK (UKR)	15	0	15,0
4. Michel CAILLAUD (FRA)	14	0	14,0
5. Oto MIHALČO (SVK)	14	2	12,2
6. Michal DRAGOUN (CZE)	12	1	11,1
7. Ján VALUŠKA (SVK)	12	2	10,2
8. Valery KOPYL (UKR)	10	0	10,0
9. Ľubomír ŠIRÁŇ (SVK)	10	1	9,1
10. Marek KOLČÁK (SVK)	11	3	8,3
11. James QUAH (SGP)	9	1	8,1
12. František SABOL (CZE)	7	2	5,2
13. Oliver RALÍK (SVK)	7	9	-1,1

Správna odpoveď / Correct answer = +1.0 point

Nesprávna odpoveď / Wrong answer = - 0.9 points

MARIANKA C 1. 8. 2009
DVOJŤAŽKY / TWOMOVERS

PREDBEŽNÝ VÝSLEDOK SKLADATEĽSKEJ SÚŤAŽE / PRELIMINARY RESULT OF COMPOSING COMPETITION

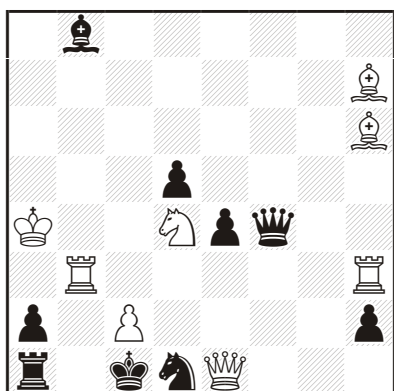
Organizátor a rozhodca / Organizer and judge: Juraj Brabec (Slovensko / Slovakia)

Téma: Záměna funkcie úvodníka za hrozbu v ľubovoľnej kombinácii s ďalším obsahom.

Theme: The key from one phase is changed to the threat in the other phase. Any additional combinations are allowed.

Príklady / Examples:

Jevgenij Permiakov
Šachové umenie 10, 1986

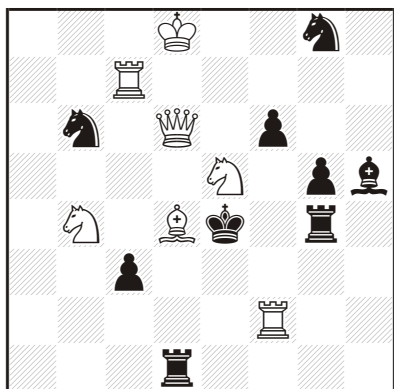
#2 (8+9)

1. ♖hc3? **A** ~ 2. ♘e2# **B**, 1...e3! **a**,
1.c4! ~ 2. ♖hc3# **A**,
1...e3 **a** 2. ♘e2# **B**.

		a
A	B	!
	A	B

Záměna funkcie úvodníka za hrozbu v kombinácii s hrozbovým paradoxom.

Jurij Suškov
3. cena
Urania-80 1980

#2 (7+9)

1. ♘d7? **A** ~ 2. ♘c5# 1... ♚:d4 **a** 2. ♙e6# **B**, 1... ♚f4!,
1. ♘ec6? **C** ~ 2. ♙e6# **B**, 1... ♚:d4 **a** 2. ♙:d4# **K**, 1... ♙f7!,
1. ♙e6! **B** ~ 2. ♘ec6# **C**, 1... ♚:d4+ **a** 2. ♘d7# **A**

		a
A		B
C	B	K
B	C	A

Recipročná záměna funkcie úvodníka za hrozbu v kombinácii so Salazarovou témou.

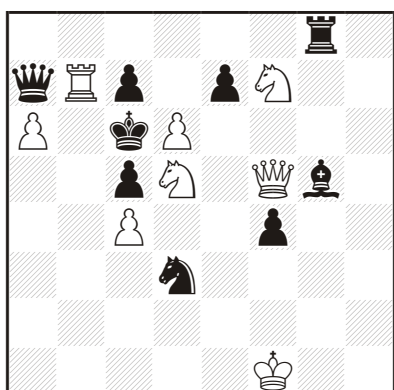
Súťaže sa zúčastnilo 6 skladieb od 5 autorov, z toho dvoch z Ukrajiny a troch zo Slovenska. Úroveň skladieb bola vzhľadom na krátkosť termínu uspokojivá. Z dvoch základných možností ako spracovať predpísanú tému (bez opakovania alebo s opakovaním - v recipročnej podobe) si autori vybrali menej náročnú možnosť a tak všetky skladby obsahovali recipročnú zámenu úvodníkového a hrozbového ťahu. Veľmi dobre túto tému zvládla dvojica ukrajinských skladateľov, ktorí ju v skladbách 1A a 5A zmnožili pomocou viacnásobnej hrozby a doplnili zaujímavými zámenami hier. Po posúdení celkovej úrovne súťažných skladieb som sa rozhodol udeliť dve ceny, dve čestné uznania a jednu pochvalu v tomto poradí.

1. cena (Vasyľ Ďačuk a Valerij Kopyl, Ukrajina): Veľmi dobre zvládnutá téma, ktorá je tu vďaka trojitej hrozbe spracovaná až šesťkrát. Pritom aj trojitá hrozba má svoju vnútornú jednotu (tri batériové maty tým istým pešiakom), ktorá je ešte po $1... \text{♙g6}$ prehĺbená rôznymi premenami tohoto pešiaka ústiacimi do zámeny matu a ďalšími variantami s voľnou zámenou. Okrem zámeny funkcie úvodníka za hrozbu nájdeme teda v skladbe ešte štvorfázovú metavoľnú zámenu (zámenu jedného matu a jedného variantu – MV). Zaujímajú aj pekné vyvrátenia, z ktorých sa asi najviac bude páčiť $1... \text{♜d8!}$ vo fáze po $1.d:e7?$

Vasyľ Ďačuk a Valerij Kopyl

1. cena

Marianka C 1.8.2009

#2

(8+9)

$1. \text{♙e6? A} \sim 2.d:c7\# \text{B}, d:e7\# \text{C}, d7\# \text{D},$

$1... \text{♜g6 a } 2. \text{♞d8\# E}, 1...c:d6 \text{ b } 2. \text{♙d7\# F}, 1...e:d6!,$

$1.d:c7? \text{ B} \sim 2. \text{♙e6\# A},$

$1... \text{♜g6 a } 2.c8 \text{ ♙\# G}, 1... \text{♜d8 c } 2.c:d8 \text{ ♞\# H}, 1... \text{♙:a6! e},$

$1.d:e7? \text{ C} \sim 2. \text{♙e6\# A},$

$1... \text{♜g6 a } 2.e8 \text{ ♙\# I}, 1... \text{♞:e7 d } 2.c:e7\# \text{ J}, 1... \text{♜d8! c},$

$1.d7! \text{ D} \sim 2. \text{♙e6\# A}, 1... \text{♜g6 a } 2.d8 \text{ ♞\# K}, 1... \text{♙:a6 e } 2. \text{♞:c7\# L}.$

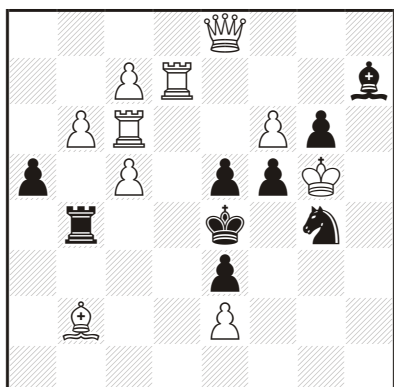
		a	b	c	d	e
A	BCD	E	F			
B	A	G		H		!
C	A	I		!	J	
D	A	K				L

2. cena (Vasyľ Ďačuk a Valerij Kopyl, Ukrajina): Podobný mechanizmus ako v predchádzajúcej skladbe, tentoraz ale využívajúci iba dvojitú hrozbu, pričom pešiaková batéria je nahradená vežovou a namiesto metavoľnej zámene je tu spracovaná trojfázová zámena dvoch matov – MM-MM-MM. V tejto zámene treba pochváliť aj jednoznačné novostrategické odlíšenie jednotlivých variantov.

Vasyľ Ďačuk a Valerij Kopyl

2. cena

Marianka C 1.8.2009

#2

(10+9)

1. ♔a8? **A** ~ 2. ♖cd6# **B**, 2. ♖e6# **C**,
 1... ♜:b6 **a** 2. ♖:b6# **D**, 1... ♞:f6 **b** 2. ♖:f6# **E**, 1... ♜d4!,
 1. ♖cd6? **B** ~ 2. ♔a8# **A**,
 1... ♜:b6 **a** 2. ♖6d4# **F**, 1... ♞:f6 **b** 2. ♔:e5# **G**, 1... ♚g8!,
1. ♖e6 C ~ 2. ♔a8# **A**,
 1... ♜:b6 **a** 2. ♖7d4# **H**, 1... ♞:f6 **b** 2. ♖:e5# **I**.

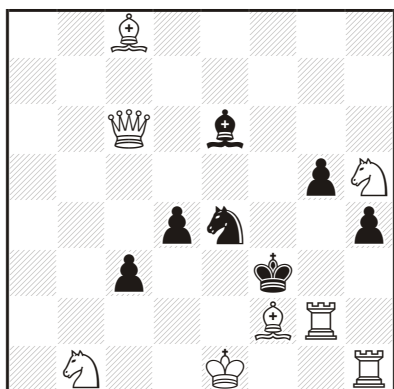
		a	b
A	BC	D	E
B	A	F	G
C	A	H	I

1.-2. čestné uznanie (Štefan Sovík, Slovensko): Využitie rošády umožnilo zameniť v matovej sieti čierneho kráľa jedno voľné pole iným a k recipročnej zámene funkcie úvodníka za hrozbu pridať ešte zámenu jedného matu a jednej obrany.

Štefan Sovík

1. - 2. č.u.

Marianka C 1.8.2009

#2

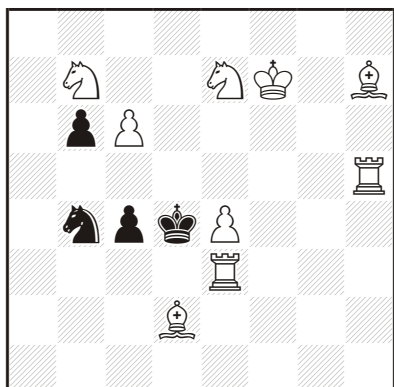
(8+7)

1. ♚:d4? **A** ~ 2. 0-0# **B**,
 1... ♚c4 **a** 2. ♖f2# **C**, 1... ♔:g2 **b** 2. ♔:e4# **D**, 1... ♚d5!,
1.0-0! B ~ 2. ♚:d4# **A**,
 1... ♚c4 **a** 2. ♚g4# **E**, 1... ♔e2 **c** 2. ♔:e4# **D**.

		a	b	c
A	B	C	D	
B	A	E		D

1.-2. čestné uznanie (Ján Valuška, Slovensko): Recipročná zámena prvého a hrozbového ťahu doplnená zámenou jedného matu a voľnou zámenou. V skladbe je aj zdanlivá hra 1...♞d5 a 2.♞:d5# **G**, ktorú autor neuvádza, ktorá ale z dvojfázovej zámeny matu robí trojfázovú.

Ján Valuška
1. - 2. č.u.
Marianka C 1.8.2009

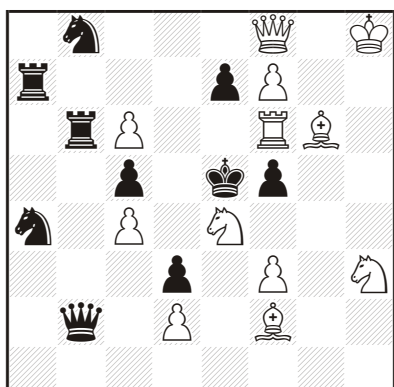
#2 (9+4)

- 1.♞h4? **A** ~ 2.e5# **B**,
 1...♞d5 a 2.e:d5# **C**, 1...♞e5 b 2.♞c3# **D**, 1...♞d3! c,
 1.e5! **B** ~ 2.♞h4# **A**,
 1...♞d5 a 2.♞f5# **E**, 1...♞d3 c 2.♞e4# **F**.

		a	b	c
A	B	C	D	!
B	A	E		F

Pochvala (Zoltán Labai, Slovensko): Skladba obsahujúca až štyri fázy, s jedným hrozbovým paradoxom a pomerne bohatou zámenou hier s prevládajúcou zámenou obrán, ktorej ale chýba hlbšia vnútorná spojitosť.

Zoltán Labai
pochvala
Marianka C 1.8.2009

#2 (12+10)

- 1.♞hg5? ~ 2.♞:f5# **C**,
 1...♞f4 a 2.♞g3# **D**, 1...e6 b, e:f6 c 2.♞d6# **F**, 1...f:e4! **d**,
 1.♞eg5? ~ 2.♞e6#,
 1...♞:f6 e 2.♞g7# **A**, 1...e:f6 c 2.f4# **E**, 1...♞:c6!,
 1.♞g7? **A** ~ 2.♞d6# **B**,
 1...f:e4 **d** 2.f4# **E**, 1...e6 b 2.♞:f5# **C**, 1...e:f6 c 2.♞:f6#, 1...♞d7!,
1.♞d6! B ~ 2.♞g7# **A**,
 1...f:e4 **d** 2.♞g3# **D**, 1...e:d6 e 2.♞:d6# **F**.

		a	b	c	d	e
	C	D	F	F	!	
				E		
A	B		C	K	E	
B	A				D	F

V Marianke, 2. 8. 2009, 06. hod. ráno

Juraj Brabec, medzinárodný rozhodca FIDE pre kompozičný šach

MARIANKA C 1. 8. 2009
SAMOMATY 2. ŤAHOM / SELFMATES IN 2 MOVES

PREDBEŽNÝ VÝSLEDOK SKLADATEĽSKEJ SÚŤAŽE / PRELIMINARY RESULT OF COMPOSING COMPETITION

Rozhodca / Judge: Karol Mlynka (Slovensko / Slovakia)

Téma: rošáda v úvodníku. / Theme: Castling in the key.

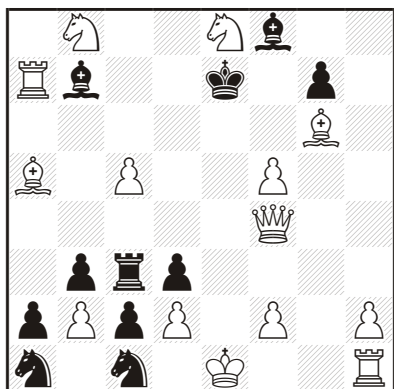
V medzinárodnej skladateľskej súťaži dvojtahových samomatov na tému „Rošáda v úvodníku“ konkurovalo 12 skladieb od 11 autorov z troch krajín (Rusko, Ukrajina a Slovensko). Celková úroveň bola lepšia než priemerná.

Vo vypísaní boli použité dva príklady: 1. K. Mlynka, 946 Mat-pat 20/1989 a 2. K. Mlynka, 1988 Mat-pat 34/1992. Prvý ťah bol vlastne predpísaný, a tak sa ako konštruktérsky problém javilo vhodné umiestnenie čierneho kráľa. Takmer obligátne sa núkala zvodnosť (resp. pokus) jednoduchým ťahom veže odlišená od nutnosti rošovať.

Predchodcovstvo zatiaľ nebolo skúmané. Zdá sa však, že konzervatívni skladatelia takýto úvodník museli a priori zavrhnúť, pretože biela veža blokuje pôvodné voľné pole kráľa, ktorý má byť matovaný – a to oni nemusia!

Marianka, 2. augusta 2009.

Použitá notácia / Used notation: ♔ - K, ♚ - D, ♖ - V, ♗ - S, ♘ - J

Jozef Havran
1. cena
Marianka C 1.8.2009

S#2

(14+11)

1. cena (Jozef Havran, Slovensko): Vydarená a zrejme originálna zámerna útok v spojení so zámernou témy. V tematickej zvodnosti berie čierna veža bielu dámu po šachovaní a v riešení na (recipročnú) odvetu vytempuje súpera biela dáma likvidáciou čiernej veže.

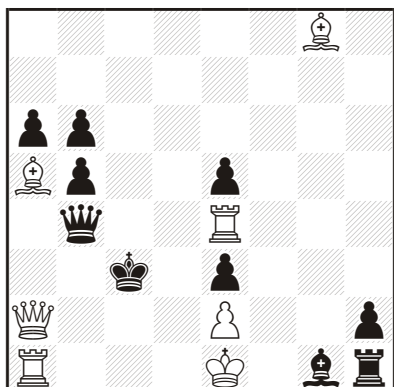
1.Vf1? t. V:c5 2.De5+ V:e5#, 1...Vc4 2.De4+ V:e4#, 1...Je2!,

1.0-0! t. V:c5 2.Db4 Je2#, 1...Vc4 2.D:c4 Je2#.

Andrej Selivanov

2. cena

Marianka C 1.8.2009

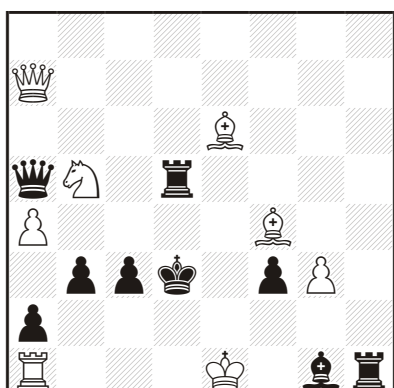
S#2

(7+10)

Ján Valuška

Zvláštna cena

Marianka C 1.8.2009

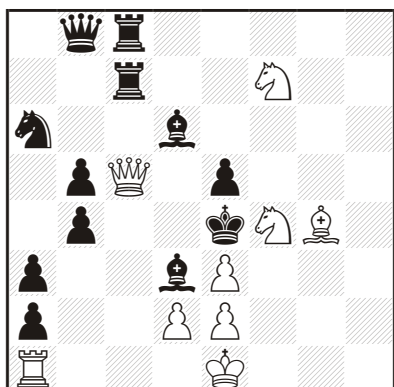
S#2

(8+9)

Vasyl' Dačuk & Valerij Kopyl

1. č.u.

Marianka C 1.8.2009

S#2

(9+12)

2. cena (Andrej Selivanov, Rusko): Práca renomovaného rutinéra obsahuje tematický pokus s hrozbovým variantom a v riešení vyúsťuje do jemností v súboji dám i v geometrii hry, ale hlavne do organického predĺženia pripraveného jednoťahového matu po zaclonení pôvodnej čiernej batérie rošádovou vežou, ktorá je potom navyše efektne priviazaná.

1...Sf2#, 1.Vd1? hr. 2.V:e3+ S:e3#, 1...D:a5!,

1.0-0-0! t. Sf2 2.Dd2+ e:d2#, 1...D:a5 2.Da1+ D:a1#,

1...b:a5 2.Db2+ D:b2#.

Zvláštna cena (Ján Valuška, Slovensko): Odvážna novostrategická koncepcia s nevídanou pohybovou aktivitou oboch kráľov. Šachovanie rošádou vytvára zámenu útoku v dvoch variantoch. – A predsa sa tu nájde i trochu priväzovania!

1...Kc4 2.Dd4+ S:d4#, 1...Ke4 2.De3+ S:e3#, 1.Vd1+? Kc2!,

1.0-0-0+! Kc4 2.Vd4+ S:d4#, 1...Ke4 (Ke2) 2.J:c3+ D:c3#.

1. čestné uznanie (Vasyl' Dačuk & Valerij Kopyl, Ukrajina): Klasická strategická skladba s úvodníkom priväzujúcim bielu dámu, ktorá sa uplatní prakticky v prvých dvoch krásnych variantoch v štýle á la „Räumungsopfer“ s následnými batériovými odťažnými matmi. Vráťane hrozby ju čierny zoberie dokonca až päťkrát.

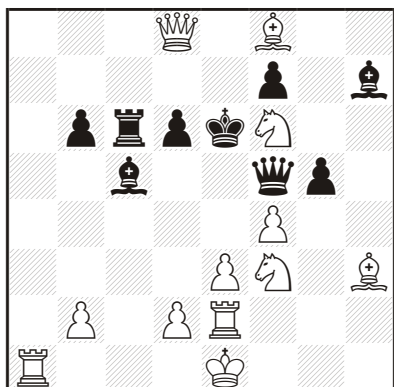
1.0-0-0! hr. 2.Dc6+ V:c6#, 1...J:c5 2.e:d3+ J:d3#,

1...S:c5 2.Jd6+ S:d6#, 1...Sc4 2.Dd5+ S:d5#,

1...Sc2 2.D:c2+ V:c2#.

Ľubomír Širáň

2. č.u.
Marianka C 1.8.2009

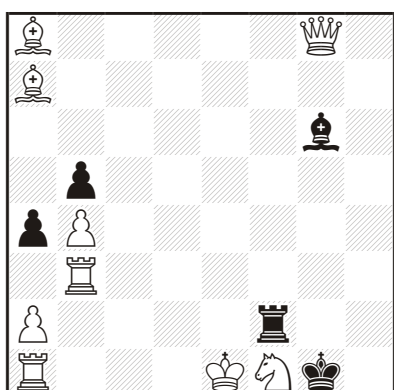

S#2

(12+9)

J. Golha & Z. Labai & Š. Sovík

Zvláštne č.u.
Marianka C 1.8.2009

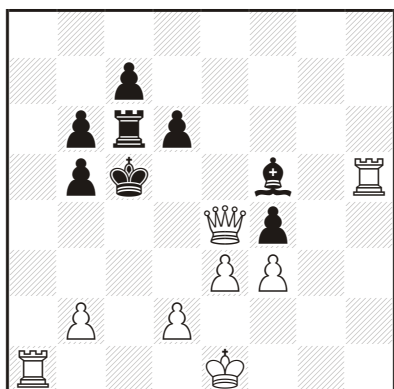
S#2

3 solutions

(9+5)

V. Ďačuk & V. Kopyl & A. Selivanov

1. pochvala
Marianka C 1.8.2009

S#2

(8+8)

2. čestné uznanie (Ľubomír Širáň, Slovensko): Štyri výtvarne zaujímavé odťažné batériové maty, pripomínajúce celkovým obrazcom napnutý luk strelca, pôsobia harmonizujúco. V jednom variante sa rozohrá i biela batéria, pričom sa matujúci kameň sám priviaže.

1.0-0-0! hr. 2.Jd4+ S:d4#, 1...g:f4 2.e:f4+ Se3#,
1...Vc8 (Vc7) 2.D:d6+ S:d6#, 1...d5 2.De7+ Se7#.

Zvláštne čestné uznanie (Ján Golha & Zoltán Labai & Štefan Sovík, Slovensko): Kolektív domácich autorov sa prostredníctvom troch riešení – z ktorých je však len jedno tematické – dopracoval k dvojnásobnej „salazarovskej“ zámene funkcie ťahov. (Ďalšie dve statické riešenia tiež nie sú úplne mimo, pretože rošádu majú v 2. ťahu, ale zvodnosti by boli určite kvalitnejšou alternatívou...)

I. **1.Vb2! A** t. a3 **a** 2.0-0-0 **B** a:b2#;

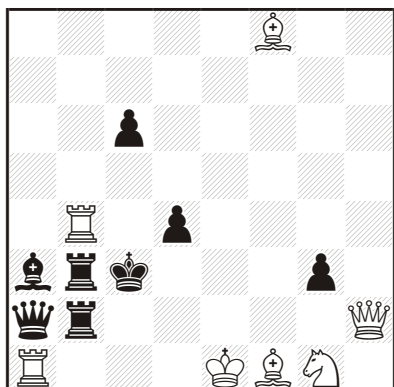
II. **1.a3! C** t. a:b3 **b** 2.0-0-0 **B** b2#;

III. **1.0-0-0! B** t. a3 **a** 2.Vb2 **A** a:b2#, 1...a:b3 **b** 2.a3 **C** b2#.

1. pochvala (V. Ďačuk & V. Kopyl & A. Selivanov, Ukrajina & Rusko): Zosúladené odťahy čierneho kráľa z batérie v matoch v troch variantoch, no tretie blokovanie poľa akosi chýba. Determinácii ťahov prospieva skôr odblokovanie a uvoľnenie poľa.

1.0-0-0! t. f:e3 2.Dd4+ K:d4#, 1...b4 2.Dd5+ K:d5#,
1...d5 2.Db4+ K:b4#.

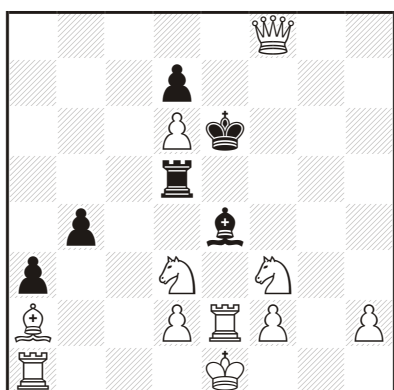
Ján Valuška
2. pochvala
Marianka C 1.8.2009

S#2

(7+8)

Vasyľ Ďačuk & Valerij Kopyl
3. pochvala
Marianka C 1.8.2009

S#2

b) ♖a1→h1 (11+6)

2. pochvala (Ján Valuška, Slovensko): Klasická Fleckova téma je zaujímavým spestrením tohto oddelenia. (Už chýba iba dopĺňujúci variant s Karlströmom.) Umelecky zjednocujúcim faktorom sú pekné batériové maty vežou.

1...Vd2 2.D:d2+ D:d2#,

1.0-0-0! hr. 2.Dc2+ V:c2# & 2.Dd2+ V:d2# & 2.Je2+ V:e2#,

1...V(S):b4 2.Dc2+ V:c2#, 1...d3 (c5) 2.Dd2+ V:d2#,

1...g2 (g:h2) 2.Je2+ V:e2#.

3. pochvala (Vasyľ Ďačuk & Valerij Kopyl, Ukrajina): Určite najtematickejší príspevok s oboma rošádami, lenže iba s jedným, hoci zameneným, variantom v riešeniach, ktorý je síce doslova nabitý strategickými prvkami odväzovania a odcláňania, avšak hodnotu značne znižuje symetria vynútená formou dvojníka.

a) **1.0-0-0!** t. b3 2.Jc5+ V:c5#;

b) **1.0-0!** t. b3 2.Jg5+ V:g5#.

MARIANKA C 1. 8. 2009 POMOCNÉ MATY / HELPMATES

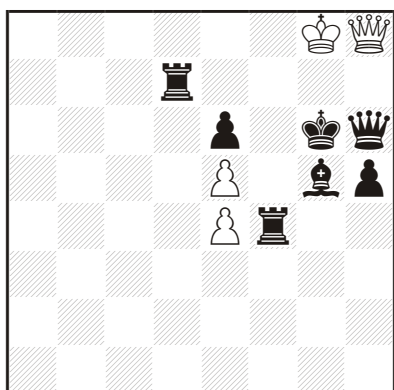
PREDBEŽNÝ VÝSLEDOK SKLADATELSKEJ SÚŤAŽE / PRELIMINARY RESULT OF COMPOSING COMPETITION

Rozhodca / Judge: Michal Dragoun (Czech republic / Česko)

K rozhodnutí jsem dostal deset úloh. Jejich kvalita byla dobrá, na druhé straně pro mne bylo rozhodnutí relativně obtížné, protože žádná z úloh (podle mého názoru) zjevně nevyčnívala nad ostatní (nebo měla určité nedostatky týkající se originality).

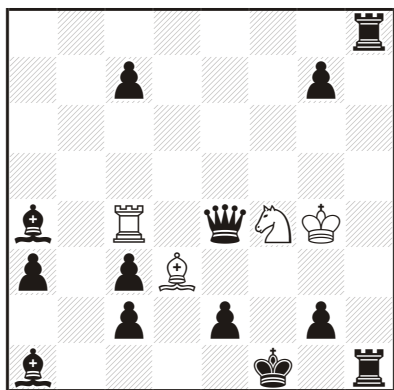
Po určitém zvažování, kdy jsem do popředí umístil převážně skladby s větším počtem tématických prvků, jsem se rozhodl pro následující pořadí:

M. Caillaud & J.-M. Loustau
Cena
Marianka C 1.8.2009

h#2 2.1.1.1 (4+7)

Juraj Lörinc & Ladislav Packa
1. č.u.
Marianka C 1.8.2009

h#2 b) ♔f1→g8 (4+13)
c) ♔f1→b2

Cena (Michel Caillaud & Jean-Marc Loustau, Francúzko):

Dvakrát dvě oběti, černé věže a černé dámy – očekával jsem více takových skladeb, které by se oběti množovaly. Bez černé věže d7 by hned vycházely dva pomocníky prvním tahem, oběť černé věže je tempovým zrušením krytí jednoho pole diferencuje.

1. ♜d7~ ??,

I. 1. ♜d6 e:d6 2. ♜g7+ ♚:g7#,

II. 1. ♜d5 e:d5 2. ♜h7+ ♚:h7#,

1. čestné uznání (Juraj Lörinc & Ladislav Packa, Slovensko):

Tématicky nejambicióznější skladba soutěže: trojnásobná oběť jednoho černého kamene je kombinovaná s cyklem bílých tahů a cyklickým tématem Zilahi. Nicméně toto vše (s obdobným základním schématem, jen s černou věží namísto dámy) už bylo ve skladbě G. Bakcsiho, 3. p. zm. Turnaj Solidarity 1995-1997 (PDB 548993). Novinkou je jednak homogenní tvoření dvojníků přemístováním černého krále a dále trojí blokování pole jedním kamenem, ale pro udělení ceny jsem se nakonec nerozhodl.

a) 1. ♚:d3 ♘:d3 2. ♜g1 ♜f4#,

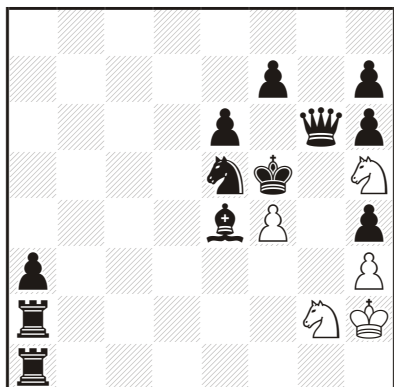
b) 1. ♚:f4+ ♜:f4 2. ♜1h7 ♘c4#,

c) 1. ♚:c4 ♘:c4 2. ♜b1 ♘d3#.

V. Djačuk & V. Kopyl & M. Marandjuk

2. č.u.

Marianka C 1.8.2009

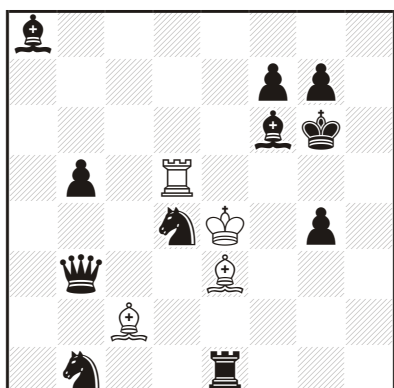

h#2 2.1.1.1 (5+12)

Štefan Sovík & Ján Golha

1. p.z.

Marianka C 1.8.2009

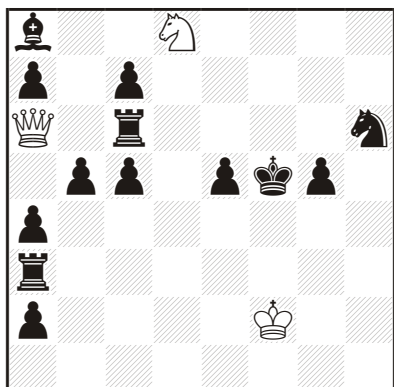

h#2 2.1.1.1 (4+11)

V. Djačuk & V. Kopyl & M. Marandjuk

2. p.z.

Marianka C 1.8.2009

h#2 b) ♘d8→e4 (5+12)
c) ♘d8→h8

2. čestné uznání (Vasyl Djačuk & Valerij Kopyl & Michail Marandjuk, Ukrajina): Dvojí oběť černé věže ruší existující vazbu bílého jezdce, ale přivádí jej do dvou jiných vazeb. Následné odvázní antiduálově rozlišuje dva možné maty bílým jezdcem.

I. 1. ♖g1 ♔:g1 2. ♘g4 ♘:h4# (♘e3?),

II. 1. ♖h1+ ♔:h1 2. ♘f3 ♘e3# (♘h4?).

1. pochvalná zmínka (Štefan Sovík & Ján Golha, Slovensko): Analogické odvázní bílých figur (i když jejich udávané pokusy nejsou příliš přesvědčivé) s následnými oběťmi černé dámy na uvolněných polích s celkově homogenní hrou.

I. 1. ♘c6 ♖e5 (♖:b5, ♖c5?) 2. ♕d5+ ♔:d5#,

II. 1. ♘e2 ♙f4 (♙c1, ♙d2?) 2. ♕e3+ ♔:e3#.

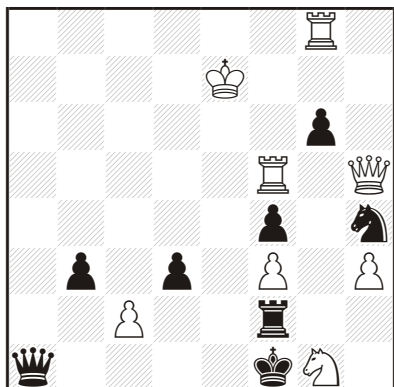
2. pochvalná zmínka (Vasyl Djačuk & Valerij Kopyl & Michail Marandjuk, Ukrajina): Task mezi dodanými skladbami, v druhém tahu s trojnásobným obětním ražením dráhy, v prvním tahu s trojnásobným umožněním tahu bílému králi. Celek ale působí mechanicky a pozice A a C jsou symetrické.

a) 1. ♖e3 ♔:e3 2. ♖e6 ♕:e6#,

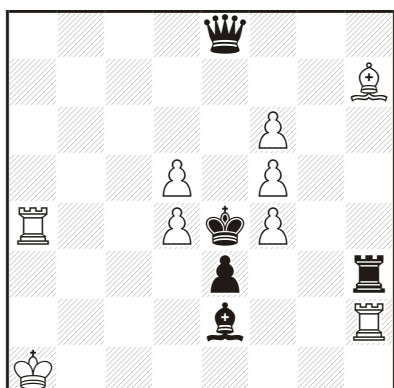
b) 1. ♖f3+ ♔:f3 2. ♖f6 ♕:f6#,

c) 1. ♖g3 ♔:g3 2. ♖g6 ♕:g6#.

Georgij Jevsejev & Valerij Gurov

3. p.z.
Marianka C 1.8.2009

h#2   2.1.1.1   (8+8)

František Sabol
4. p.z.
Marianka C 1.8.2009

h#2   b) ♞f4   (9+5)

3. pochvalná zmínka (Georgij Jevsejev & Valerij Gurov, Rusko): Aktivní oběť černé dámy je logicky podtržena tématickými pokusy, které nevycházejí kvůli absenci tempa černého. Autoři druhý den pozici ještě vylepšili – tato verze je publikovaná zde, na ocenění se samozřejmě nic nemění.

- I. 1. ♛h8 ♛:h8 2.g:f5 ♛a1# (1.g:f5? ♛h8 2.? ♛:a1#?),
 II. 1. ♛a5 ♛:a5 2.g:h5 ♛a1# (1.g:h5? ♛a5 2.? ♛:a1#?).

4. pochvalná zmínka (František Sabol, Česko): Oběti černé dámy umožňují odtah z baterií S-P resp. V-P. Tento motiv je dost známý, ale novinkou by mělo být dvojitý blokování téhož pole se současným otevřením linie pro bílou věž, originalita je ale v zásadě poloviční.

- a) 1. ♜f3 ♜d2 2. ♛e5 d:e5#,
 b) 1. ♞f3 ♞h5 2. ♛e6 f:e6#.

MARIANKA C 1. 8. 2009

EXO / FAIRY

PREDBEŽNÝ VÝSLEDOK SKLADATELSKEJ SÚŤAŽE / PRELIMINARY RESULT OF COMPOSING COMPETITION

Rozhodca / Judge: Juraj Lörinc (Slovensko / Slovakia)

Téma: Exoúlohy využívajúce ektobatériu. Ektobatéria môže byť priama i nepriama.

Ale čo je to ektobatéria?

Batéria je definovaná ako konštelácia, v ktorej odchod jedného kameňa (predného) aktivuje pôsobnosť iného kameňa (zadného) na nejaké pole. Antibatéria je definovaná ako konštelácia, v ktorej príchod jedného kameňa (prekážky) aktivuje pôsobnosť iného kameňa (preskakujúceho) na nejaké pole.

V prvom prípade ide o odchod (z línie). V druhom prípade ide o príchod (na líniu). Ale v exošachu existuje ešte i ďalšia možnosť.

Ťah, ktorý začína mimo línie a končí mimo línie, o ktorú ide – a predsa ju aktivuje. To sa presne rozumie pod ektobatériou.

V bežných prípadoch ide o branie kameňa takým spôsobom, že berúci kameň nezostane na poli brania. To umožňujú buď brania blchou (a podobnými exofigúrami) alebo branie v Anticirce, no sú i iné možnosti.

Theme: Fairy problems with ecto-battery. The ecto-battery might be both direct and indirect.

But what is ecto-battery?

A battery is defined as configuration, in which a departure of one piece (firing piece) activates other piece (rear piece) with respect to defined square. An anti-battery is defined as configuration, in which an arrival of one piece (hurdle) activates other piece (hopper) with respect to defined square.

To sum up, in the first case it is a departure effect (move leaving the line). In the second case it is an arrival effect (move entering the line). But in the fairy chess there is another possibility.

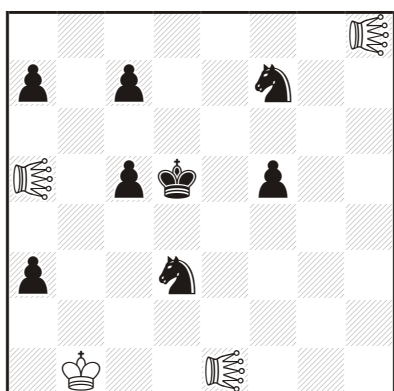
A move starting off and ending off the line in question – but activating the line nevertheless.
And it is ecto-battery.

Usually it is a capture of a piece in a way which does not leave the capturing piece on the line.
This is possible either by locust (or similar pieces) captures or by Antircirce captures, but there are other possibilities as well.

Príklady / Examples

Torsten Linss

III. c. 1. TT Phenix 1989-91

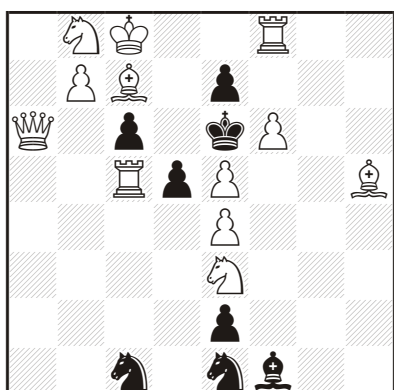

h#2   2.1.1.1   (4+8)
♖=blcha

1.Jde5 BLxa3-a2+ 2.Ke6 BLxe5-d4#
1.Jfe5 BLxc7-d8+ 2.Kd4 BLxe5-e6#

Yves Cheylan

II.-III. Phénix 1994

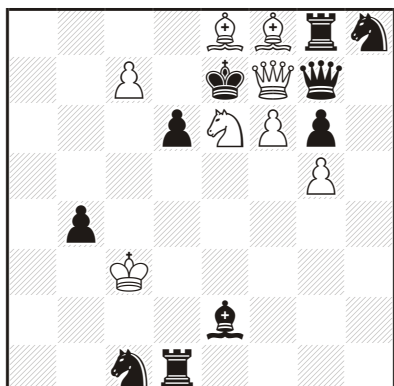

#2   Antircirce   (12+8)
typ Cheylan

1...Je~ 2.Jxc6(Jb1)#
1...S~ 2.Vxc6(Vh1)#
1...d4 2.Dc4#
1.Dc4! blocus
1...Je~ 2.Jxd5(Jb1)#
1...S~ 2.Vxd5(Vh1)#
1...Jc~ 2.exd5(d2)#
1...exf6(f7) 2.Ve8#

Hubert Gockel

IV. c. Probleemblad 2002

#2 Anticirce (8+10)
typ Cheylan

1.Kd2! [2.c8=J#]

1...Dxf7(Dd8) 2.Kxe2(Ke1)#

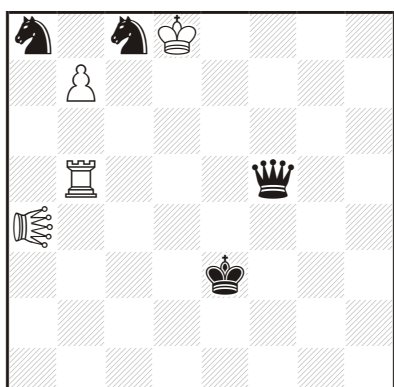
1...Dxf8(Dd8) 2.Kxd1(Ke1)#

1...Dxf6(Dd8) 2.Kxc1(Ke1)#

Chris Feather

7. p. z.

The Problemist 2004

h#2 3.1.1.1 (4+4)
♞=blcha

1.Df4 b8=BL 2.Ke4 BLxf4-g3#

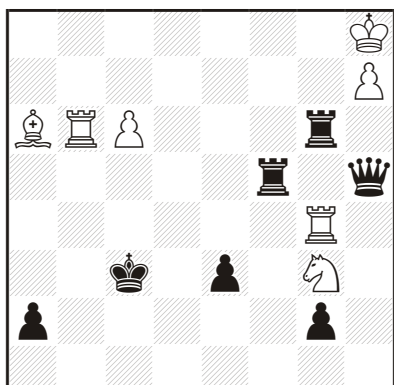
1.Dg4 bxc8=BL 2.Kf4 BLxg4-h3#

1.De4 bxa8=BL 2.Kd4 BLxe4-f3#

Mario Parrinello

Cena

Eteroscacco 2006-07

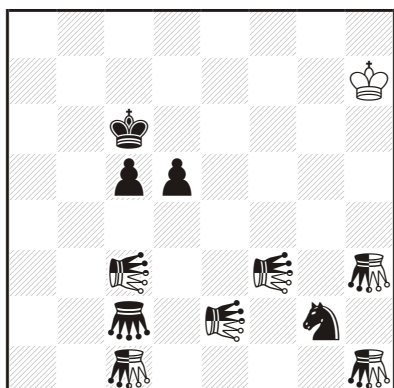

hs#3 2.1.1... (7+7)
Anticirce typ Calvet

1.Vb2 Vf1 2.Sb5 Kd3 3.Jxf1(Jb1)+ Dxb5(Dd8)#

1.Sd3 Dh1 2.Vb5 Kb3 3.Jxh1(Jb1)+ Vxb5(Va8)#

Juraj Lörinc
StrateGems 2007

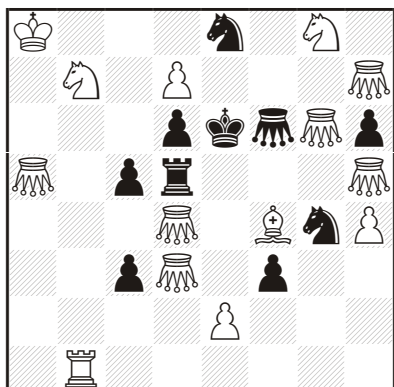

h#2   2.1.1.1   (1+5+6)

=blcha
 =cvrček

1.Jf4 nBLxc2-b2 2.Je6 nBLxf3-g3#
1.Cc4 nBLxg2-h2 2.Ce6 nBLxc3-b3#

Michel Caillaud
Problem Paradise 2008

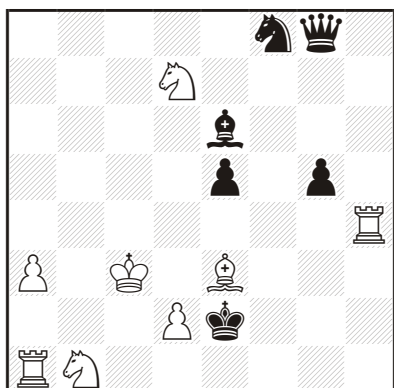

#2   (14+10)

Anticirce typ Calvet
 =cvrček

1.V~? [2.Jd8#] Vxd4(Vh8)!
1.Vb2! [2.Jd8#]
1...fxe2(e7) 2.dxe8=C(C)#
1...Vg5 2.dxe8=V(Vh1)#
1...Vf5 2.dxe8=S(Sf1)#
1...Ve5 2.dxe8=D(Dd1)#
1...Vxd4(Vh8) 2.dxe8=J(Jb1)#

Juraj Lörinc
Fairings 2009

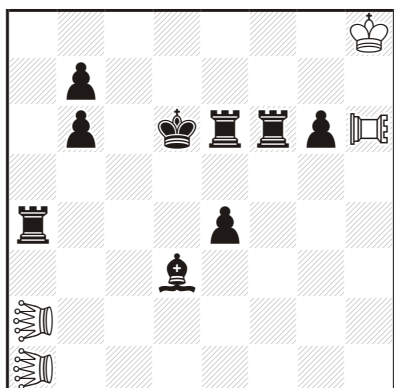

h#2   2.1.1.1   (8+6)

Anticirce typ Cheylan

1.Dg6 Vh8 2.Dxb1(Dd8) Jxf8(Jg1)# (1.Dh7? Vh8??)
1.Sa2 Ve4 2.Sxb1(Sc8) Jxe5(Jg1)# (1.Sf5? Ve4 2.Sxb1(Sc8)??)

Chris Feather
Fairings 2009

h#2 4.1.1.1 (4+9)

=siréna
=vežový lion

1.Kd5 Slxf6-g7 2.Vd4 Slxg6-g5#
1.Ve7 Slg8 2.Ke5 Slxg6-g5#
1.Vf5 Slc3 2.Vg5 Slxe6-f7#
1.Ve5 Slc4 2.Vg5 Slxf6-g7#

Výsledok / result

Po minuloročnej slabej účasti (3 úlohy) som sa tento rok rozhodol dať ako tému exo turnaja v Marianke niečo ľahšie. Keďže niekoľko mesiacov pred Mariankou som sa teoreticky trochu zaoberal ektobatériami, spolu s Angličanom Chrisom Featherom, a vopred som vedel, že účasť kvalitných exoskladateľov bude relatívne hojná, rozhodol som sa predhodiť im tento tematický prvok. Dúfal som, že sa ho zmocnia novým spôsobom a rozhodne som nebol sklamaný. Jedinou tienistou stránkou turnaja bolo, že medzi jeho účastníkmi neboli žiadni slovenskí autori. Možno nabudúce...

Do polnoci 1.8.2009 som dostal 8 korektných úloh od spolu 7 autorov, i keď až v polovici z nich mal prsty Michal Dragoun. Niet divu, sám už v minulosti ektobatériu veľakrát použil a pomocné maty sú pre ňu ako stvorené.

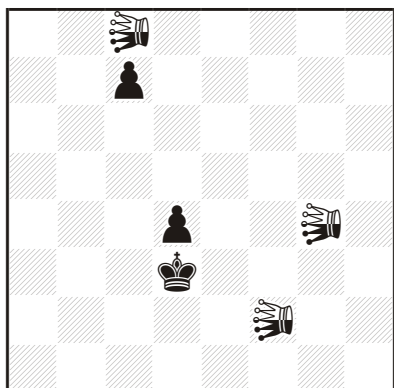
Do výsledku som nezaradil jediné zo zúčastnených úloh, od Jána Dučáka. Jej obsah bol zaujímavý, ale forma nezodpovedala jeho úrovni a bolo by škoda zahodiť takú úlohu obyčajným ôsmym miestom. Pokiaľ na nej ešte popracuje, s úspechom ju môže zverejniť kdekoľvek.

7. miesto – Torsten Linss

Jednoduché diagonálno-ortogonálne echo matu dvojitou ektobatériou.

Torsten Linss
7. miesto
Marianka C 1.8.2009

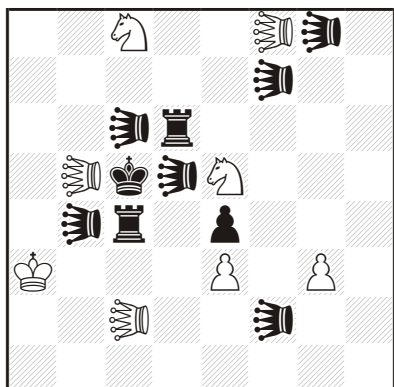
h#2 2.1.1.1 (0+3+3)
♞ = blcha

1.c5 nBLcxc5-c4+ 2.Ke4 nBLxd4-c5#
1.c6 nBLcxc6-c5 2.Ke3 nBLxd4-c4#

6. miesto – Michal Dragoun

Podstatou tejto úlohy je recipročné vyčistenie dvoch línií poloväzieb okolo čierneho kráľa. Prvotná idea si vyžaduje postaviť okolo čierneho kráľa najmenej 4 čierne kamene. Podobné návaly okolo čierneho ma v blchových úlohách veľmi nepriťahujú.

Michal Dragoun
6. miesto
Marianka C 1.8.2009

h#2 2.1.1.1 (8+10)
♞ = blcha

1.BLxg3-g2 Jxd6 2.BLxd6-e6 BLxb4-b3#
1.BLxg3-h4 Jxc4 2.BLxc4-d4 BLxc6-d7#

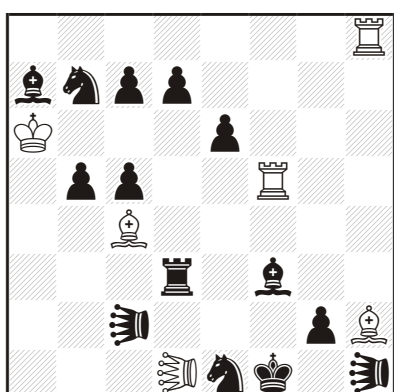
5. miesto – František Sabol & Michal Dragoun

Blcha rozohrávajúca ektobatérie na diagrame viaže čJe1. Túto väzbu treba nahradiť inou väzbou, takže vstupuje do hry exopodmienka. Pozitívne možnosťou znovuzrodenia bV na a1, negatívne nebezpečenstvom šachu bielému kráľovi. To motivuje výber poľa, na ktorom sa biela veža nechá zobrať.

František Sabol &
Michal Dragoun

5. miesto

Marianka C 1.8.2009

h#2   2.1.1.1   (6+14)

Circe

= blcha

1.Vxf3(Sc8)+? Ke2!

1.Sxd3(Va8)+? Kf2!

1.e5 BLxf3-g4(Sc8)+? 2.Jf3!

1.b4 BLxd3-d4(Va8)+? 2.Jd3!

1.e5 Vb8 2.Sxb8(Va1) BLxf3-g4(Sc8)#

1.b4 Vd8 2.Jxd8(Va1) BLxd3-d4(Va8)#

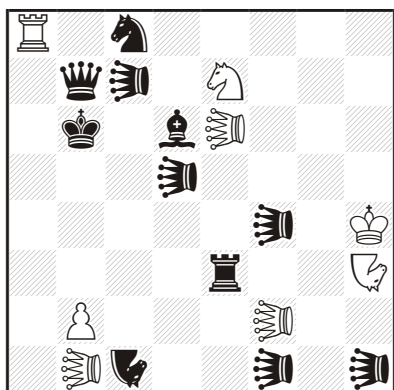
4. miesto – Michal Dragoun

Opäť poloväzba transformovaná na ektobatériu, tentoraz sú maty s dvojitou väzbou. Pozícia napriek jednému kameňu navyše v porovnaní so 6. miestom pôsobí oveľa vzdušnejšie a motivácia je zaujímavejšia.

Michal Dragoun

4. miesto

Marianka C 1.8.2009

h#2   2.1.1.1   (8+11)

= tátoš

= blcha

1.Tg3 b3 2.BLxb3-a2 BLxf4-f5#

1.Te5 b4 2.BLxb4-a4 BLxd5-c4#

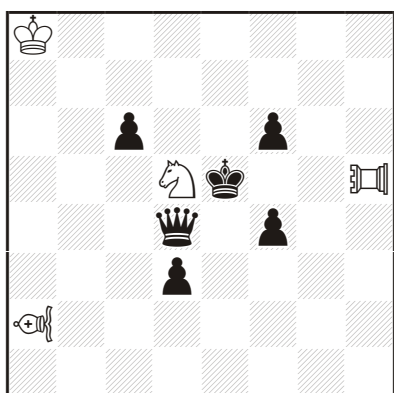
3. miesto – Georgij Jevsejev

Prvá z úloh, aké som dúfal dostať. Originálny prístup k téme: exopodmienka Circe Parrain nebola medzi tými, ktoré mi prišli na um, keď som rozmýšľal nad možnosťou spracovania. Na rozdiel od iných prípadov (Anticirce, blchy, puškový šach) je ektobatéria aktivovaná ťahom bez brania, to však kľúčovému ťahu predchádza. Ortogonálno-diagonálne echo priebehu i modelového matu s použitím čínskych figúr je vhodnou kulisou.

Georgij Jevsejev

3. miesto

Marianka C 1.8.2009

h#2 2.1.1.1 (4+6)

Circe Parrain

♠ = vao

♡ = pao

1.Dxd5 VAb3(Je6) 2.Dxe6 VAc2(Jf5)#

1.Kxd5 PAg5(Jc5) 2.Dxc5 PAg4(Jc4)#

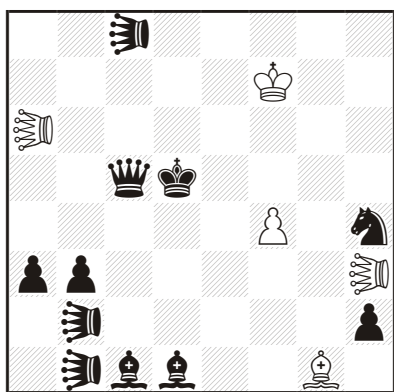
2. miesto – Michal Dragoun

HOTF je HOTF, i keď o hodnote jednotlivých fáz by sa dalo diskutovať. Prvý pár s výmenou blch v matových pozíciách je slabší, pohyb kráľa a ortogonálno-diagonálne echo v druhej dvojici sú živšie. Podotýkam, že blchy sú veľmi živé, takže oceňujem i pomerne vzdušnú pozíciu.

Michal Dragoun

2. miesto

Marianka C 1.8.2009

h#2 4.1.1.1 (5+11)

♠ = blcha

1.Se3 BLxe3-d3+ 2.Dd6 BLxd6-e6#

1.Jf5 BLxf5-e6+ 2.Dc4 BLxc4-d3#

1.Db5 BLxh4-h5+ 2.Kc4 BLxb5-a5#

1.Dc6 BLxh2-h1 2.Kd6 BLxc6-b7#

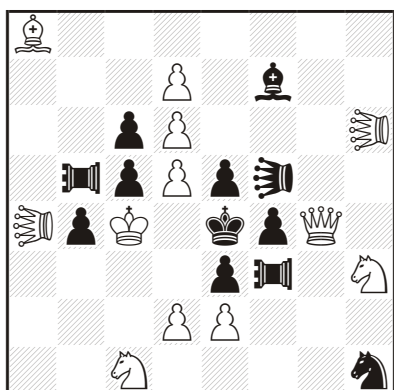
1. miesto – Reto Aschwanden & Jean-Marc Loustau

A druhá úloha, akú som si prial dostať – ba dokonca si trúfnem povedať, že takú by si prial mať v súťaži každý usporiadateľ alebo rozhodca. Doslova ohňostroj ektobatérií je uvedený vysoko špecifickou hrozbou v ktorej sa uplatní ektobatéria a4-e4 i anticirceový boj o e8. Nasledujú krížne šachy ektobatériami f7-c4 a a8-e4 a po nich recipročná zámena matov vo Vissermanovom štýle, z nich jeden je opäť ektobériový na línii g4-e4. Navyše ešte jedna zámena matu na e8 a doplnkový variant s inou aktiváciou posledne menovanej ektobatérie. Ku všetkému treba prirátať dôslednú exomotiváciu a výsledkom je veľmi efektná trojťažka. Na dvojdňový turnaj neskutočný výkon.

Reto Aschwanden &
Jean-Marc Loustau

1. miesto

Marianka C 1.8.2009

#3 (12+12)

Anticirce typ Cheylan

♞♞ = strelcový lion

♜♝ = lion

♖♗ = vežový lion

1.Ja2! [2.Jxb4(Jg1)+ Se8 3.Kd4#]

1...Llxd5(Lld1)+ 2.Llaxc6(Llc8)+ Lld5 a 3.Jxf4(Jg1)# **A**

2...VLd5 b 3.Jg5# **B**

2...Sd5 3.Llxe3(Lle8)#

1...VLxd5(VLd1)+ 2.Llxc6(Llc8)+ Lld5 a 3.Jg5# **B**

2...VLd5 b 3.Jxf4(Jg1)# **A**

2...Sd5 3.Lle8#

1...VLb2 2.Jg5+ Ll b1 3.Llxf4(Llf8)#

Ďakujem všetkým účastníkom (aj tým, ktorí skladali a nakoniec nič neposlali).

Juraj Lörinc, Marianka a Bratislava 2. augusta 2009

MAREK KOLČÁK JT 50

Deadline: 28.12.2009

Judge: Marek Kolčák

Address for sending problems:

Ing. Ľubomír Širáň

Jašíkova 22, 821 03 Bratislava

lubomir.siran@gmail.com

Prizes in two categories orthodox problems and any kind of fairies:

(in case of small number of problems they may be joint)

1.prize 100 €

2.prize 50 €

3.prize 30 €

Theme:

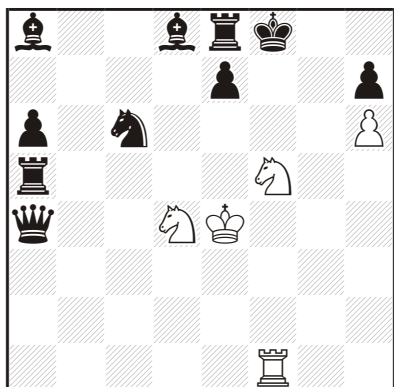
Helpmate without the limit of moves. Twin (multiple twins) with identical solution, but with changed motivation of moves. Twin with mutual changing of pieces is allowed. Rotating of chessboard and zeroposition are not allowed. Fairy condition as a twin is allowed.

Examples:

Marek Kolčák

3.HM

Šachové umenie 1985

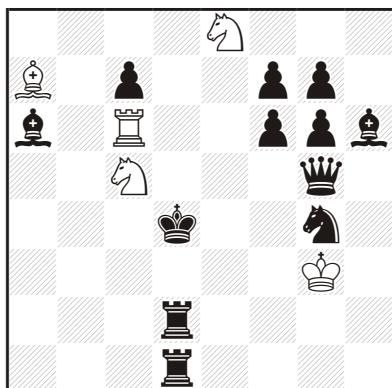

A: 1.Sb4+ Sc6 2.e5 Se7#

B: 1.Sb4 Sc6 2.e5+ Se7#

h#2 B: ♔e4→g5 (5+10)

Marek Kolčák
2.HM
BKKŠ 25JT 1998

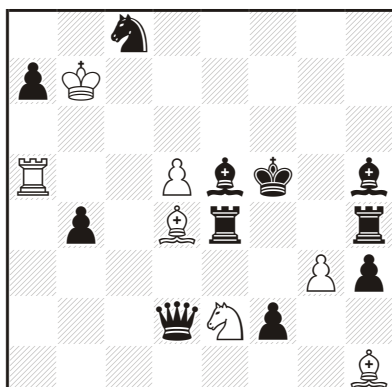

h#2 B: ♔d4→e5 (5+12)

A: 1.f5 Sf6 2.Bd3 Scd7#

B: 1.f5 Sf6 2.Bd3 Scd7#

Marek Kolčák
2.prize
Whisky Turku 1995

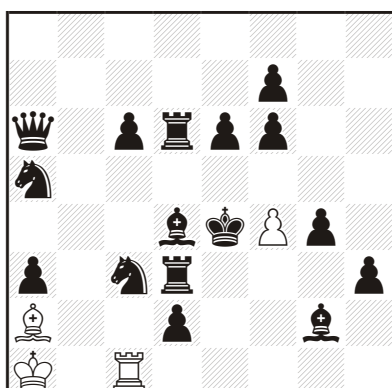

h#2 B: ♔b7↔♔f5 (7+11)

A: 1.Reg4 Sf4 2.Bb8 d6#

B: 1.Reg4 Sf4 2.Bb8 d6#

Marek Kolčák
2.HM
Phénix 1999

h#3 B: ♔e4→f5 (4+16)

A: 1.Rf3 Rc2 2.Be3 Bb1 3.Sd5 Rc4#

B: 1.Rf3 Rc2 2.Be3 Bb1 3.Sd5 Rc4#

PHOTOS

Peter GVOZDJÁK (SVK) and Reto ASCHWANDEN (SUI)

Georgy EVSEEV (RUS) and Andrey SELIVANOV (RUS)

Michel CAILLAUD (FRA)

Bedrich FOMÁNEK (SVK)

Oto MIHALČO (SVK)

Michal HLINKA (SVK)

Award Riphey 2007 (Oscar of Chess Composition), award giving Andrey SELIVANOV (RUS)

Laureates of award Riphey 2007: Vasil DYACHUK (UKR) - twomovers, Mikhail MARANDYUK (UKR) - moremovers, Valery KOPYL (UKR) - selfmates, Michal DRAGOUN (CZE) - fairy, Michel CAILLAUD (FRA) - retro

Editors of journal Pat a Mat: Juraj BRABEC (SVK), Peter GVOZDJÁK (SVK), Karol MLYNKA (SVK), Michal DRAGOUN (CZE), Oto MIHALČO (SVK) and Juraj LÖRINC (SVK)

Solving competition: Andrey SELIVANOV (RUS) 2nd place, Georgy EVSEEV (RUS) 1st place, Vasil DYACHUK (UKR) 3rd place and Ľubomír ŠIRÁŇ (SVK) organizer

Juraj BRABEC (SVK) judge and winners composing competition section #2:
Vasil DYACHUK (UKR) & Valery KOPYL (UKR)

Michal DRAGOUN (CZE) judge and winners composing competition section h#2:
Michel CAILLAUD (FRA) & Jean-Marc LOUSTAU (FRA)

Jozef HAVRAN (SVK) winner composing competition section selfmates and judge Karol MLYNKA (SVK)

Juraj LÖRINC (SVK) judge and winner composing competition section fairy: Jean-Marc LOUSTAU (FRA) missing co-author Reto ASCHWANDEN (SUI)

Trip to ruin of castle Pajštún

